

Spet vladna kriza v Franciji

Laniel je šel — kdo bo naslednik?

Po ednajstih mesecih krmarjenja francoske politike je Lanielova vlada doživela minulo soboto isto usodo, kakor pred njo že mnoge povojne francoske vlade. Francoski parlament ji je s 306 glasovi proti 293 izrekel nezaupnico, naskar je Laniel podal predsedniku republike Coty-ju ostavko svoje vlade, čeprav je imela še možnost, da se obdrži, ker bi bila za njen padec praviloma potrebna absolutna večina 314 glasov.

Ceprav do padca Lanielove vlade ni prišlo nepričakovano, saj je bila že dalj časa v krizi in se je uspela obdržati na krmilu samo zaradi mednarodne politične situacije, je sedanja vladna kriza izzvala na Zapadu, zlasti pa v Ameriki veliko zaskrbljenost. Zapadni tisk označuje padec Lanielove vlade kot težak udarec za ves zapadni svet ter poudarja, da ne gre samo za krizo vlade marveč za krizo same Francije in njenega političnega in gospodarskega sistema. »New York Herald Tribune« je zapisal: Zaradi Lanielovega odstopa je Pariz ohromel, Ženeva je zbegana in Indokitaška ogrožena. Politična vihra v Franciji pomeni za Zapad udarec, ki ga je mogoče primerjati samo s padcem Dien Bien Fuja. Francija kaže, kje je najbolj šibka točka vsega Zapada. Londonski »Daily Telegraph« primerja Francijo z ladjo brez vodstva ter izraža bojazen, da bi moglo priti nekega dne do popolnega poloma Francije. Zastopnik zahodnonemške socialne demokratske stranke pa je izjavil, da poraz francoske vlade očitno zmanjšuje upanje Zahodne

Nemčije v skorajšnjo ratifikacijo pogodbe o evropski obrambni skupnosti v francoskem parlamentu.

Poznavalci francoskih razmer so mnenja, da sedanji sestav parlamenta ne odraža več razpoloženja francoskega prebivalstva. Čedalje bolj močno se pojavljajo glasovi po razpustu parlamenta in razpisu novih volitev, kajti pri sedanjem razmerju političnih sil v parlamentu je zelo malo upanja, da bi se mogla katerakoli nova francoska vlada dalj časa obdržati na krmilu, posebno spričo nujnosti reševanja tako kočljivih vprašanj, kot so to vojna v Indokini in pa vprašanje ratifikacije pogodbe o Evropski obrambni skupnosti.

Po posvetovanju s predsednikom parlamenta in predsedniki nekaterih parlamentarnih političnih strank je predsednik francoske republike poveril sestavo nove vlade enemu najbolj izrazitih nasprotnikov zunanje politike dosedanje Lanielove

V Ženevi: Za ali proti nadaljevanju konference

Večtedenski potek konference v Ženevi je ponovno pokazal, da članom posameznih delegacij, ki sodelujejo na konferenci, v bistvu očitno ne gre za reševanje vprašanj, zaradi katerih je bila konferenca sklicana, marveč jim je prva briga le to, kako bi konferenco nadaljevali, brez da bi prišli do kakršnih koli uspehov, ki bi prej ali slej narekovali potrebo, da se je treba raziti. Čeprav zvenijo morda taka ugibanja nekoliko čudno, pa jih potr-

jujejo dogodki, ki spremljajo tudi sedanjo ženevsko konferenco, kjer so prišli že tako daleč, da ne razpravljajo več o vprašanjih Azije, v prvi vrsti o Koreji in Indokini, marveč o tem, kako bi preprečili prehitro neuspeh konference. Poročila namreč navajajo, da si člani delegacij prej ko slej delajo med seboj obiske, in katerih se vrtijo razgovori skoraj izključno le še o mrtvi točki, s katere v vprašanih Indokini in Koreje ne vedo več ne naprej in tudi ne nazaj.

Najhujši udarec za ženevsko konferenco je bil nedvomno padec francoske vlade, ki je zlasti zapadne sile popolnoma spravil iz ravnotežja, kar ni nikakšno čudo, saj jih je s tem precej oslabil napram njihovim partnerjem z Vzhoda, ki še vedno več ali manj narekujejo in usmerjajo

jujejo dogodki, ki spremljajo tudi sedanjo ženevsko konferenco, kjer so prišli že tako daleč, da ne razpravljajo več o vprašanjih Azije, v prvi vrsti o Koreji in Indokini, marveč o tem, kako bi preprečili prehitro neuspeh konference. Poročila namreč navajajo, da si člani delegacij prej ko slej delajo med seboj obiske, in katerih se vrtijo razgovori skoraj izključno le še o mrtvi točki, s katere v vprašanih Indokini in Koreje ne vedo več ne naprej in tudi ne nazaj.

Na tiskovni konferenci je Mendes-France sporočil, da bo danes popoldne zaprosil francosko skupščino za potrditev, da kot designirani ministrski predsednik sestavi novo vlado.

Najhujši udarec za ženevsko konferenco je bil nedvomno padec francoske vlade, ki je zlasti zapadne sile popolnoma spravil iz ravnotežja, kar ni nikakšno čudo, saj jih je s tem precej oslabil napram njihovim partnerjem z Vzhoda, ki še vedno več ali manj narekujejo in usmerjajo

Avstrijsko-jugoslovanska konferenca o gospodarskem sodelovanju

V Opatiji je bila minuli petek in soboto prva konferenca predstavnikov posebnih gospodarskih odborov zunanje trgovinskih zbornic Avstrije in Jugoslavije.

Na sestanku so proučevali vprašanja povečanja zamenjave blaga in možnost industrijskega sodelovanja posebno glede medsebojnega dela v tujini. Nadaljnji predmet razgovorov je bilo vprašanje povečanja avstrijskega tranzitnega prevoza preko Jugoslavije, zlasti preko pristanišča na Reki.

Na podlagi ugotovitve, da obstoja dobra volja za razširitev gospodarskega sodelovanja, kar je generalni tajnik jugoslovanske trgovinske zbornice Ivo Barbarič izrecno poudaril, in da so dane mo-

Sodelovanje med Etiopijo in Jugoslavijo

Kakor poročamo na drugem mestu, bo verjetno meseca avgusta obiskal Jugoslavijo cesar Etiopije Haili Selassi. V zvezi s tem obiskom je novo imenovani etiopski poslanik v Beogradu Amde Mikael Dessalegn izjavil, da bo ta obisk mnogo prispeval za nadaljnji razvoj in utrditev prijateljskih in pristranskih zvez med etiopskim in jugoslovanskimi narodi. V intervjuju je etiopski poslanik poudaril pomen razumevanja med narodi Etiopije in Jugoslavije, ki je posledica miroljubnih namenov in dejstva, da sta bili obe državi v minuli vojni žrtvi napada in pretrpeli hude posledice okupacije.

V svoji izjavi je poslanik poudaril med

potek konference. Posebno pomembno vlogo igra pri tem Ljudska republika Kitajska, ki ji Amerika nehotno daje v roke najbolj učinkovite adute ravno s tem, da je noče priznati za enakopravnega partnerja. S tem v zvezi so zelo zanimive tozadevne izjave voditelja levega krila angleške laburistične stranke Bevana, ki je dejal, da po njegovem mnenju politika Združenih držav Amerike največ škoduje poteku ženevske konference. Poudaril je, da je nevarnost neuspeha v Ženevi znatno naravala, ker ZDA nočejo priznati LR Kitajske.

Angleški zunanji minister Eden pa se medtem trudi v Ženevi, da bi svetovni javnosti čim bolj rožnato prikazal zagato, v katero je zašla konferenca. Pripravil je namreč predlog za uradno objavo, po kateri da je konferenca začasno odložena ter da se bo medtem njeno delo nadaljevalo v posebnih odborih. Toda — kakor že omenjeno — zapadne sile trenutno niso preveč enotne in še vedno iščejo ravnotežje, iz katerega jih je vrgla francoska vladna kriza, zato tudi ne vedo, ali naj bi po sovjetski zahtevi nadaljevali razprave (ki bi prej ali slej verjetno privedle do popolnega zastoja), ali pa naj rešijo konferenco z njeno začasno prekinitvijo na podlagi angleškega predloga. V bistvu gre pri celi stvari za vprašanje, ali bi sedanja prekinitvev odnosno preložitvev konferenca dala možnosti in izglede za nov mednarodni sestanek ob kakšnem poznejšem terminu. Verjetno bi hoteli doseči podoben sklep, kot pa ga je prinesla konferenca v Berlinu, kjer so se svoječasno sporazumeli za sedanjo ženevsko konferenco.

Ob zaključku lista je bilo sporočeno, da je Ženevska konferenca na svoji 15. plenarni seji prekinila posvetovanje o Koreji, ker ni bilo mogoče spraviti v sklad nasprotujočih si stališč Vzhoda in Zahoda. Britanski zunanji minister Eden je izrazil upanje, da bodo mogli z obravnavanjem korejskega vprašanja nadaljevati kdaj pozneje, ko bo politično ozračje za to bolj ugodno.

Zavezniška uprava v Trstu noče upoštevati slovenskega življa

Osvobodilna fronta slovenskega naroda za Tržaško ozemlje je nameravala s posebno delegacijo obiskati poveljnika britansko-ameriške cone Svobodnega tržaškega ozemlja generalnega majorja Wintertona, da bi mu obrazložila gospodarske in socialne razmere cone A in njenega prebivalstva z vidika OF ter mu nakazala svoje poglede na reševanje teh vprašanj. V prvi vrsti bi ob tej priložnosti nakazali vprašanja slovenskega prebivalstva, kot so na primer razlašanje slovenske zemlje in zahteva po odškodnini za škodo, ki so jo utrpeli Slovenci med fašizmom.

Svojo željo po obisku pri poveljniku cone je OF izrazila v posebnem pismu generalu Wintertonu, na katerega pa ji je odgovoril glavni štabni častnik, da generalu pisma sploh ni utegnil predložiti, ker da je bil odsoten, sploh pa da je mnenja, »da so politični nazori raznih strank v tej coni zadostno znani« — z drugimi besedami: zavezniška vojaška uprava ni radovedna na želje in predloge tržaških Slovencev. Resničnost te domneve potrjuje dejstvo, da je general Winterton v zadnjem času sprejel že neštete delegacije raznih italijanskih strank, med njimi tudi marsikatero zastopstvo izrazitih iredentistov, ne čuti pa potrebe odnosno volje, da bi se pogovoril z zastopniki Slovencev. Na ponovno pismo prošnjo za sprejem delegacije je OF prejela spet od istega častnika odgovor, da bo general Winterton uredil, da bo delegacijo sprejel njegov štabni načelnik, ne pa on sam. OF je v ponovnem pismu generalu Wintertonu izrazila obžalovanje, »da zastopnikom slovenske politične skupine ni dana možnost tolmačiti vrhovnemu predstavniku zavezniške uprave poglede in potrebe enega dela prebivalstva, ki je pod njegovo upravo«.

Nedvomno je tako stališče zavezniškega poveljnika do tržaških Slovencev zelo značilno in pomeni navadno zapostavljanje in žalitev predvsem za OF, torej politično skupino, ki je v preteklosti doprinesla največji delež v protifašistični borbi, ko so tržaški Slovenci skupno z vsemi jugoslovanskimi narodi na strani zaveznikov izbojevali zmago nad najhujšim nasiljem. V Trstu poudarjajo s tem v zvezi, da taka politika anglo-ameriške vojaške uprave samo hrabri in podpihuje ekstremistične kroge v protijugoslovanski mržnji in zastruplja ozračje, da ne more priti do pomirjenja na tem ozemlju.

GlasiLO OF za Tržaško ozemlje »Primorski dnevnik« piše ob zavrnitvi sprejema delegacije med drugim: »Stališče, ki ga je zavzel do sprejema delegacije Osvobodilne fronte conski poveljnik, je ne samo navadno diskriminacijsko ravnanje, kakršnih smo deležni vsak dan, ampak je hkrati tudi žaljivo. Takšno ravnanje ni žaljivo samo do predstavnikov tiste politične skupine, ki je edina nosila glavno težo krvavega boja za zmago zavezniške stvari ni tržaških tleh in dala za to največ žrtev, temveč je žaljivo tudi za ves slovenski življenj.«

Napad na slovensko tiskarno

Po poročilih iz Trsta so pretekli teden vdrli neznanjci v slovensko tiskarno »Graphes«, kjer je tudi sedež tednika »Il Progresso« ter Enotnih razrednih sindikatov. Penočni junaki, ki so hoteli vlomiti tudi v blagajno tiskarne, kar jim ni uspelo, so v tiskarni razbili več stolov in odnesli precej denarja iz uredništva omenjenega lista. Čeprav storilcev še niso našli, menijo, da je bil tudi ta vlom, ki ni prvi te vrste, delo fašistov, katerim so vse slovenske in jugoslovanske ustanove trn v peti.

Študijska knjižnica

Ravne

Guštanj

POŠTNI V GO

Disharmonični prizvoki

Med 2. festivalom Avstrijske pevske zveze v Celovcu so si nepristranski in neudeleženi opazovalci lahko nabrali nekaj značilnih vtisov, ki naj ne ostanejo nezabeleženi.

V zmoti je bil, kdor je pričakoval, da se bodo v teh dneh srečali k medsebojnemu plemenitemu tekmovalstvu iz vse Avstrije pevci brez razlike politične opredeljenosti ali narodne pripadnosti. Med sodelujočimi pevskimi zbori ni smelo opaziti niti avstrijskih naprednih delavskih zborov, kaj šele zborov gradiščanskih Hrvatov, dunajskih Cehov in koroških Slovencev, čeprav je neizbrisno dejstvo, da odmevajo v mejah Avstrije tudi delavske pesmi in pesmi narodnih manjšin. Čemu tedaj jadikovanje v reakcionarnem koroškem časopisu, da so celovška predmetja razobesila premalo zastav v počastitev došlih gostov. Delavci v Celovcu in okolici pač meščansko-nacionalne prireditve niso smatrali za svojo kot je ni moglo tudi naše ljudstvo, čigar pesem prirediteljem pravtako ni bila zaželjena kakor jim ni bila dobrodošla pesem avstrijskih delavcev. Zato je bilo stvarno odveč, da so bili v častnem predstevju in častnem odboru prireditve tudi delavski predstavniki. Za prireditev z določeno enostransko usmeritvijo bi bil okvir od celovškega škofa pa do bivšega SA-Standartenführera zares zadosti širok in tudi bolj primeren po načelu: svoji k svojim.

Ugleden koroški socialist je ob pričetku festivala, ko je pričelo deževati, menil, da bi slabo vreme ne bilo posebna nesreča, češ, da se pri tovrstnih prireditvah nikdar ne ve v naprej, kaj se lahko iz njih izcimi in kakšnim namenom pravzaprav služijo. Ko smo dva dni nato gledali pobod po mestu, smo dali prav njegov bistrovidnosti. Ob hrešččem skandiranju „Heil“-klincev iz povorke in gotovega dela gledajočega meščanstva se je marsikomu na obrazu poznalo, da je le s težavo zadrževal svojčas običajni pristavek „Sieg“ in „Hitler“. Ta vrsta ljudi je med povorko prišla na svoj račun in je z izdatnim hajljanjem do zariplosti izkričala svoje „slavnostno“ razpoloženje.

Med udeleženci povorke so bile irhaste blaže z belimi nogavicami spet ali še vedno zelo čislano in priljubljeno slavnostno oblačilo. Pri sodelujočih koroških zborih je prevladovala rujava barva. Ta zaljubljenost v preteklost in tradicijo je celo tako izrazita, da jim je „Gau“ še danes podlaga za organizacijski sestav, dasi bi človek menil, da spada ta naziv bolj v besednjak neke neslavne dobe.

Festival je priredila Avstrijska pevska zveza. Pa smo se zaman trudili ko smo iskali na društvenih zastavah in praporih, ki so jih nosili v sprevodu, avstrijska patriotična gesla ali poudarek avstrijske pesmi. Namesto tega pa od začetka do konca še in še poveljevanje „nemške pesmi“ in „nemške zvestobe“. Med vso večdnevno prireditvijo je pravzaprav spregovoril o avstrijski pesmi samo r a j h o v s k i govornik iz Berlina. Dobro in koristno bi bilo, če bi se te čudne ironije zavedali in se ob njej zamislili vsaj tisti, ki so tudi ob tej priložnosti imeli na jeziku besede o samostojnosti in neodvisnosti avstrijske domovine.

Avstrijska kultura, zlasti pa avstrijska glasbena in pevska ustvarjalnost, oplojena in obogatena od neštetihih prilivov iz virov slovanskih in drugih narodov, ki so živeli nekoč v okviru skupnih državnih meja, je tako izrazita in svojstvena, da je uspela proslaviti deželo in njeno ljudstvo po vsem širnem svetu. Če ne kaj drugega, je vsaj skrajno neumestno prikazovati in razlašati avstrijsko ljudsko pesem kot „nemško pesem“. Kdor dela to tako očitno kot smo videli in slišali ob celovškem festivalu Avstrijske pevske zveze, naj se ne razburja, če si marsikateri opazovalec dela svoje zaključke o namenih in morebitnih posledicah, ki lahko nastanejo iz takšnega hotenega ali nehotenega mešanja dveh različnih pojmov.

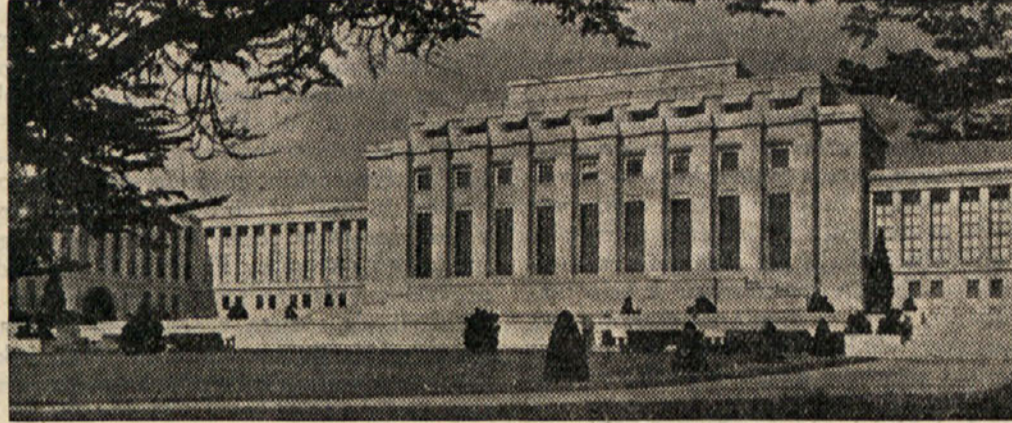
Državni tajnik Graf si šteje v osebno zaslugo, da se je „nemška pesem“ manifestirala prav na Koroškem. Ne vemo, če je pomislil na to, da je Koroška skupna domovina dveh narodov. Prav gotovo pa to dejstvo hote prezirajo nekatera koroška društva Avstrijske pevske zveze, ki tudi še sedaj zlasti v krajih, kjer živijo koroški Slovenci, nadaljujejo s svojim nemško-nacionalističnim programom, ki so si ga kot „motto“ svojega udejstvovanja začrtala pred desetletji pod vplivom tistih šovinističnih sil, ki so tudi kulturo vpregle v raznarodovalne surbe in jo ponižale v dekle svojih germanizatorskih prizadevanj. Zato ni čudno, da smo v nedeljski povorki videli iz našega ozemlja samo staro gardo nestranskih nacionalističnih veljakov, ojačano še z bivšimi navdušenimi privrženci nacizma.

Razumljivo je, da je bil celovški župan vesel pritoka avstrijskih in nemških gostov in njihovih šilingov in D-mark v mesto. Ni pa bilo nujno, da je — morda iz hvaležnosti in na ljubo prirediteljem — skušal okrasiti pevsko slavoje z zastarelimi političnimi gesli. Tako imenovani „Abwehrkampf“ in 10. oktober sicer res spadata med običajne rekvizite nekaterih dvomljivih koroških patriotov, vendar so ti rekviziti že tako obrabljeni, da kot usedlina minulosti le zavirajo miselni napredek in ne morejo dati sedanjemu pokolenju perspektive za bodočnost. Še bolj čudno pa je izzvenela trditev, da je bila „tudi med drugo svetovno vojno na fronti in v domovini pesem

ŠVICA — šestokrat oder svetovne politike

Dežela meddržavnih konferenc, kamor so tudi danes spet uprte oči vsega sveta, je mala Švica, ki je bila ustanovljena leta 1291 kot zveza mož iz tako imenovanih »gozdskih kantonov« (nekake zgodovinske oblike samostojnih okrajev) Urija, Schwyza in Unterwaldena, ki so tedaj hoteli očitno svoje gospostvo nad trgovinskimi potmi med severno in jugovzhodno Evropo. Pozneje se je zveza utrdila in razširila še na nadaljnje kantone. K tej utrditvi je močno prispevala vmesna nevtralna lega Švice med velikimi državami.

Leta 1815 je Švica proglasila trajno ne-

Palača narodov v Zenevi

vtralnost, ki so jo pozneje priznale in zajamčile tudi velike sile. Ustavo, ki še danes velja, ima iz leta 1874. Spremeni se ustava lahko le z obveznim referendumom ali direktnim ljudskim glasovanjem. Kot je na eni strani vsem znan visok kulturni nivo njenih prebivalcev, tako nas preseneča, da ženske v Švici še nimajo splošne volilne pravice. Borba za to se odvija prav sedaj in je šele nedavno Basel kot prvi in zaenkrat edini kanton izglasoval volilno pravico ženskam.

Dežela obsega 41.295 km² (to je komaj 1/900 evropske površine) ter šteje okoli 4.725.000 prebivalcev. Danes ima 22 kantonov (samoupravnih teritorialnih enot) s skupno preko 3.100 občinami. Prebival-

stvo po jeziku ni enotno: večina, to je 72%, govori nemška narečja, medtem ko govori na zapadu 20% francoski, na jugu 6% italijanski ter okrog 1% reto-romanski jezik. Preostali odstotek so stalno v Švici bivajoči tuji.

Švica je kljub temu, da sta nekako dve tretjini njene površine po večini gorate površine neprikladni za stalno naselitev, razmeroma močno obljudena. Na 1 km² žive povprečno 103 prebivalci. Kakor v vseh gorskih deželah, tako tudi v Švici prebivalstvo zapušča visoko ležeče kmetije in vasi. Ne izseljuje se pa v inozemstvo, temveč v industrijska mesta ter tu-

nizaciji v industriji, tudi v velikih aluminijevih, železnih in jeklarskih obratih ni zaposlenih več kot 2000 (v nekaj največjih do 7000) delavcev, medtem ko ima ena tretjina vseh obratov samo do 50 delavcev. Posebno razvite industrijske panoge so strojna, elektrotehnična in kemična. Med izdelki precizne mehanike uživajo švicarske ure svetovni sloves; nekaj preglastic na tem področju pa Švicarjem danes že dela močan porast nemške in francoske proizvodnje ur.

V švicarskem kmetijstvu je težišče na mlečni živinoreji. Tudi mlekarski izdelki gredo v znatni meri na zunanji trg.

Zelo pomembno vlogo v švicarskem gospodarstvu igra tujski promet, saj je Švica klasična dežela letovišč in zdravilišč, pripravnih tako za zimski kot za letni čas. Temu primerno krijejo dohodki iz tujskega prometa tudi 40% primanjkljaja v švicarski trgovinski bilanci. Hoteli in gostišča zaposlujejo preko 100.000 ljudi. Okrog 7000 skoraj izključno sodobno urejenih gostinskih obratov ima nad 200.000 postelj, ki beležijo letno okoli 4,5 milijonov gostov z 20 milijoni nočevanj, od katerih odpade več kot ena tretjina na tujce.

Svojčas je Švica slovela kot alpsko zatočišče emigrantov, med katerimi je bilo nekako do leta 1917 nemalo revolucionarjev iz malone vseh evropskih dežel. Največje mesto dežele je Zürich (380.000 prebivalcev), glavno mesto pa je Bern (nekaj nad 130.000 prebiv.), medtem ko ob Zenevskem jezeru leži Zeneva, svojčas sedež Društva narodov, ki je tudi zadnje tedne spet središče upov miroljubnega sveta. Saj je od rezultatov Zenevske konference, ki se trenutno — izgleda — noče premakniti z mrtve točke, v mnogočem odvisen nadaljnji razvoj svetovnih dogodkov z osrednjim vprašanjem — mir ali vojna?!

PO ŠIRNEM SVETU

Atene. — Etiopski cesar Haile Selasie, ki je pravkar bival na daljšem obisku v Združenih državah Amerike, bo v prvi polovici meseca avgusta obiskal Grčijo, nato pa še druge države, med njimi tudi Jugoslavijo.

New York. — Stalne vladne krize v Franciji delajo skrbi tudi drugim državam in se s tem vprašanjem bavijo seveda tudi v Ameriki. Posebno razni časopisi pogosto načenjajo ta problem ter prihajajo s tem v zvezi do najrazličnejših ugotovitev. Tako na primer piše »New York Times« o krizi francoske vlade, da leta ni dovolj močna, da bi mogla najti rešitev iz zaporednih kriz, s katerimi se sedaj bori Francija. Časopis izraža mnenje, da bi bilo spricho celotnega položaja najboljša, razpisati nove splošne volitve.

Niš. — Jugoslovanska vojaška delegacija pod vodstvom poveljnika niške vojaške garnizije generalnega majorja Radovice Nenezica bo 26. junija odpotovala na prijateljski obisk v Turčijo. V Carigradu bo obiskala jugoslovanska delegacija nekatero vojaške enote in ustanove turške vojske.

Trst. — Dosedanji poveljnik ameriških čet v Trstu generalni major McFadyen je bil razrešen njegove dolžnosti. Na njegovo mesto pa so imenovali generalnega majorja Johna Dabneva, ki je bil doslej v Münchenu poveljnik »južnega letalskega poveljstva«.

London. — V zvezi z morebitnim neuspehom ženevske konference računajo v Aneliji s precejšnjimi spremembami v vladi. Govori se tudi o možnosti odstopa ministrskega predsednika Churchilla, ki bi v tem primeru odstopil svoje mesto dosedanemu zunanjemu ministru Edenu. Značilno je, da te vesti prihajajo tudi iz vrst konservativne stranke in jih je zaradi tega treba jemati bolj resno.

Tokio. — Dne 3. t. m. je prišlo v japonski narodni skupščini do upora in pretepa, pri katerem je bilo ranjenih nad 50 policajev in poslancev. S tem v zvezi je vložila vladajoča liberalna stranka tožbo proti 31 poslancem levega in desnega krila socialistične stranke, ker da so napadli in ovirali funkcionarje pri opravljanju službe.

Zvišanje plač ali znižanje cen

Posledica nezadostnih plač, mezd in rent ovirajo stabilizacijo avstrijskega gospodarstva. Masa prebivalstva je prisiljena izdatke za svoje življenjske potrebščine čim bolj omejevati. Iz tega sledi, da ostane mnogo v Avstriji produciranih dobrin nerazprodanih ter jih kopičijo v skladiščih. Proizvodnjo morajo omejevati, delavce in nameščence pa postavljati na cesto. Ker so brezposelni delavci in nameščenci nujno slabši konzumenti, je naravno, da brezposelnost sama od sebe dviga brezposelnost. V Avstriji štejejo tudi zares od leta v leto višje število brezposelnih, ki narašča v gotovih panogah leto za letom tudi preko sezonske dobe.

Mrtvila gospodarstva ne more poživiti niti izvoz doma neporabljenih proizvodov v inozemstvo. Po evropski plačilni zvezi uvedeni liberalizaciji je potrebno v višini enakega zneska, kakor znaša izvoz, inozemsko blago tudi uvažati, ki bi moralo biti končno tudi na domačem trgu razprodano. Gospodarska mehanika si ne more dovoliti kakih umetnih zvijač. Za zvišanje proizvodnje dobrin in s tem združeno splošno blagostanje je potrebno prilagoditi cene primerne zasluzku prebivalstva ali pa je potrebno zvišati plače. Le na način, da bo doma proizvajano in uvoženo blago v celoti pokupljeno na domačem trgu, bo onemogočena gospodarska kriza in zaježene vse težke posledice, kakršne smo doživeli v veliki stiski pred drugo svetovno vojno.

tista združujoča vez, iz katere smo črpali novo upanje, tolažbo in mnogo veselja.“ Muzikalične reminiscence na to dobo so več kot tvegane, če se spomnimo pesmi in maršov, ki so v tem času odmevali na fronti in v domovini: „Die Fahne hoch, die Reihen fest geschlossen“ ali pa blazni refren: „Wir werden weiter marschieren, bis alles in Scherben fällt, denn heute gehört uns Deutschland und morgen die ganze Welt“, Zares, nekoliko več treznega premisleka in malo manj zanesenjaštva bi celo pri poveličevanju „nemške pesmi“ nič ne škodilo.

V nedeljo zvečer smo srečali na eni izmed glavnih celovških ulic gručo ljudi, ki je nemojteno na vse grlo prepevala ono znano iz časov nacizma: „Wir marschieren gera-de aus...“ Morda so tudi prepevajoči odnesli s predpol-

danskega pohoda — (kot „Sängerheerschau“ je prireditve označena v broširanem slavnostnem programu) — vtis, da spada tudi ta pesem v okvir gesla nacionalističnih koroških zborov: „Vom Tal bis an die Gletscherwand tön' deutsches Lied im Kärntnerland“. Ste na to pomislili, gospod župan, preden ste citirali to parolo in zapisali svoje zgoraj ponatisnjene stavke?

Razveseljeno je, da sta skušala zvezni kanceler in deželni glavar vsaj na koncu prireditve v svojih govorih nekoliko popraviti mučne vtise, ki so se vsiljevali pozornemu spremljevalcu celovških slavnostnih dni. Vseeno pa so ob obilici lepih in harmoničnih melodij neprijetno in vznemirjajoče motili disharmonični prizvoki...

Glasbeno sodelovanje med Avstrijo in Jugoslavijo

Svoječasno smo že poročali o tednu sodobne avstrijske glasbe v Jugoslaviji, v okviru katerega so v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani priredili številne koncerte sodobnih avstrijskih glasbenikov ter v istih mestih razstavljali glasbene publikacije avstrijskih založb. Prav tako smo tudi najavili teden jugoslovanske sodobne glasbe v Avstriji, o katerem danes lahko navedemo nekaj podrobnosti.

Jugoslovanski skladatelji so obiskali Avstrijo v drugi polovici maja ter priredili v Grazu in na Dunaju dva simfonična, štiri solistična in en komorni koncert z jugoslovanskimi deli. Umetniki iz Jugoslavije, med njimi zastopniki srbskih, hrvatskih in slovenskih skladateljev, so s svojimi nastopi v obeh mestih želi velik uspeh ter so morali številna dela ponavljati. Sporedi koncertov so s svojo pestrostjo nudili zanimiv prerez sodobne jugoslovanske glasbene ustvarjalnosti, kar je bilo za avstrijsko publiko nedvomno še posebno zanimivo zaradi tega, ker je imela verjetno tokrat prvič priložnost, da sliši tako bogat izbor nove glasbe, ki raste in se razvija pod posebnimi okolnostmi.

Skupino jugoslovanskih glasbenikov je vodil na turneji po Avstriji sekretar komisije za kulturne stike z inozemstvom v Beogradu prof. Ivo Frol. Udeležili pa so se gostovanj tudi načelniki glasbenih oddelkov radijskih postaj iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Jugoslovanske založbe so dale na razpolago številne glasbene publikacije, s katerimi so priredili na Dunaju in v Grazu zanimive razstave, ki so bile slovesno otvoriene ob navzočnosti zastopnikov avstrijskih oblasti.

Ob svojem bivanju v Avstriji so bili

Na Štalenski gori spet delajo

Na Štalenski gori so z deli v letošnji sezoni spet pričeli. Pod vodstvom inženirja Dolenzia so zaenkrat zaposleni s potrebnimi pripraviljalnimi deli. Z izkopavanji pa bodo pričeli v začetku julija. Smotrna izkopavanja, študij in konzerviranje najdenih arheoloških vrednot bo spet pod vrhovnim vodstvom izvedenca profesorja Eggerja. V splošnem vlada za izkopavine in najdbe na Štalenski gori veliko zanimanje. Vedno prihajajo na Štalensko goro številni izletniki iz tu- in inozemstva, posebno številni obiski so ob nedeljah. Z vozili je letos že mnogo lažje doseči kraj, kakor prejšnja leta, ker je gradnja nove ceste že znatno napredovala. Kakor računa cestna gradbena direkcija bodo ostali del še letos izgradili.

Koncerti na prostem v poletju 1954

Prosvetni urad in referat za tujski promet deželnega glavnega mesta Celovec bo tudi v letošnjem poletju priredil v mesecih juniju do avgusta koncerte na prostem. Prvi koncert je podala poštna kapele v sredo 9. junija ob 20.30 uri na prostoru deželnega dvorca. Sledili bodo vsako sredo ob istem času koncerti mestne in železniške godbe, kakor tudi velikega orkestra delavske zbornice. Avgusta bodo koncerti v Goethe-parku. Vstopnina h koncertom je prosta in traja koncert vsakokrat od 20.30 do 22. ure.

jugoslovanski glasbeni umetniki deležni prisrčnih sprejemov s strani oblasti ter avstrijskih glasbenikov. Dnevno so njim na čast priredili sprejeme, prireditve in obiske, posebno na Dunaju so jim izkazali toplo naklonjenost in prisrčno uslužnost. Nekaj posebnega je bil za jugoslovanske goste nedvomno prisrčen in tipično dunajski »Heurigenabend« v Grinzingu, ki ga jim je priredilo društvo avtorjev, skladateljev in založnikov. Sprejel jih je tudi dunajski župan Jonas

ter jih povabil na lepo izletniško točko Kahlenberg, medtem ko sta jim priredila minister za prosveto dr. Kolb in jugoslovanski veleposlanik Vučinič slavnostne sprejeme. Prav tako so bili glasbeniki iz Jugoslavije prisrčno sprejeti v Grazu.

Nedvomno bo ta izmenjava avstrijskih in jugoslovanskih umetnikov nov prispevek k razvijanju čim bolj tesnih odnosov med obema državama, saj je bil to šele prvi korak zblizanja glasbenikov iz Jugoslavije in Avstrije.

Drugi zlet Avstrijske pevske zveze v Celovcu

V dneh od 10. do 14. junija se je vršil v Celovcu drugi zlet Avstrijske pevske zveze, ki mu je dal častno pokroviteljstvo zvezni kancler gospod Julijus Raab.

Slavnostne dni so izpolnili poleg obredov prevzema zveznega pevskega prapora in polaganja vencev še koncerti najboljših avstrijskih pevskih zborov, glasbeno predavanje profesorja dr. Hansa Joachima Moserja, izleti v okolico, slavnostna seja, slavnostno zborovanje in zabave.

Višek zleta pevske zveze je bil v nedeljo predpolne, ko so iz vseh strani republike prišli v Celovec številni zbori. V povorki, ki se je razvila od veleselmskega razstavišča do Novega trga, je sodelovalo 155 pevskih zborov in 13 godb. Na slavnostnem zborovanju na Novem trgu je govoril med drugimi tudi zvezni kancler g. Raab, ki je podčrtal nepolitičnost pevskega zleta in poudaril, da je naloga avstrijskih pevskih zborov le dviganje narodove kulture, borba za mir in znosno sožitje med narodi. Kar je v preteklosti zakrivilo orožje, naj izgradi kultura, ki naj postane najmočnejše orožje za mirno sožitje med narodi, je izrazil g. zvezni kancler.

Med govori so se vrstile razne pesmi, ki so jih peli združeni, mešani in moški pevski zbori.

Lep dan je slavnost močno povzdignil. Prebivalci Celovca so napolnili ceste in navdušeno pozdravljali pevske goste, med katerimi je bilo videti tudi nekaj zborov iz Renske doline, Westfalije, Holandske, Hamburga, Düsseldorfa itd.

Navzlic velikopoteznosti zleta pa so vendar izstopile nekatere hibe, ki so se pokazale na raznih koncertih, predvsem v nediscipliniranem prihajanju na oder, v petju z not, v pomanjkanju stonnic (praktikablov) za pevce, v pomanjkljivih ojačevalnih napravah za prenos petja itd. Nekateri zbori, posebno gostje z Dunaja in izven države, so pokazali prav lepo pevsko kulturo, večina domačih pa se giblje v mejah diletantizma in glede izbire pesmi ne dosega evropskega povprečja.

Dasi ravno je bil položen izrecen poudarek celotne prireditve na narodno pesem, bi vendar morala na tak dan priti do izraza tudi strokovna višina pevskih zborov in zborovske literature. Iz celotnega pregleda koncertnih sporedov pa se da sklepati, da avstrijska zborovska glasba po vojni ni v ničemer napredovala, podobno kot v mnogih drugih evropskih državah. Prikazovanje edino narodne pesmi v najprimitivnejših harmonizacijah

je pač premajhen uspeh za tako izredno in veliko prireditve. Pomanjkljivost pa je bila vsekakor tudi v tem, da je ob prikazovanju narodnih pesmi vseh avstrijskih dežel bila izpuščena slovenska narodna pesem iz Koroške, ki je nedvomno in dokazano vplivala na glasbeni obraz avstrijske glasbe na splošno in še posebej na nemško narodno pesem na Koroškem.

Kljub temu je bila celotna slavnost uspešna manifestacija pevske kulture, kateri bi se prav radi pridružili s čestitkami tudi mi, če ne bi na splošno izzvenela z znanim prizvokom in zelo jasno opredeljenim stališčem govornikov, naj nemška pesem doni po vsej Koroški do Karavank, pri čemer pa ni nihče od govornikov vzel v obzir slovenske narodne manjšine, ki ima tudi pravico do svoje pesmi in besede. To stališče se je jasno pokazalo tudi v tem, da je odbor odklonil koroško-slovenske pevske zборе, ki so se prijavili za sodelovanje na pevskem zletu. Vse lepe besede z govorniških odrov o prijateljskem sožitju med narodi ostajajo torej v praksi neuresničene.

Razstava jugoslovanskih fresk na Dunaju

V dogovoru med Avstrijo in Jugoslavijo bo letos oktobra prirejena na Dunaju razstava jugoslovanskih srednjeveških fresk. V zamenjavo za to razstavo pa bodo prihodnje leto priredili v Jugoslaviji razstavo najznamenitejših del starih mojstrov iz dunajskega umetnostnega muzeja.

Za razširitev jugoslovanske knjižne proizvodnje

V Ljubljani je pretekli teden bil ustanovni kongres založnikov Jugoslavije, na katerem so ustanovili Združenje založniških podjetij FLRJ. Zastopniki okoli 70 jugoslovanskih založniških podjetij so na tem sestanku razpravljali o dosedanjem razvoju domače založniške dejavnosti ter pregledali možnosti za čim širši razmah te panoge, posebno z ozirom na razširitev knjige med najširše ljudske plasti. Ugotovljeno je namreč bilo, da je z naraščanjem knjižnih cen sorazmerno padalo tudi zanimanje za knjigo, kar nameravajo zdaj izboljšati s tem, da bodo začeli izdajati več in bolj privlačnih leposlovnih knjig, ki bodo po vsebini in obliki pritegnile obsežnejši krog čitateljev. »Knjiga

Razpis

Slovenska prosvetna zveza bo sprejela v prihodnjem šolskem letu 30 dijakov v novi dijaški dom v Celovcu. Gojencem se bo nudila pod odgovornim vodstvom polna preskrba in po potrebi tudi pomoč pri pouku.

V prošnji za sprejem je treba navesti ime dijaka, šolo, katero obiskuje oziroma namerava obiskati, premoženjsko stanje staršev (pri kmetih velikost posestva, pri delavcih in nameščencih višino mesečne zasluzka) in zdravniško spričevalo.

Prošnje je treba poslati do 15. julija 1954 na naslov:

Slovenska prosvetna zveza
Celovec, Gasometergasse 10.

Uspela turneja jugoslovanskega plesnega ansambla

Na enomesečni turneji po Zapadni Nemčiji in Holandski je žel jugoslovanski ansambl narodnih plesov »Kolo« velike uspehe. Skupina je nastopala v 12 zapadno-nemških mestih, med drugim v Nürnbergu, Düsseldorfu, Augsburgu ter v dveh največjih holandskih mestih Amsterdamu in Haagu. Ansambl so povabili za jemen na ponovno gostovanje po Zapadni Nemčiji, v teku pa so tudi pogajanja o gostovanju v Franciji, Avstriji in Ameriki.

Pohitite s prijavi otrok za letovanje na morju!

Slovenski starši, ki želijo poslati letos svoje otroke od 7. do 13. leta starosti na letovanje na morje, naj nam to čimprej, najpozneje pa do 20. junija sporočijo. V sporočilu naj navedejo sledeče podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev
2. Ime otroka in njegove rojstne podatke
3. Ali je že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Vse starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo po poteku prijavnega roka pisмено obvestili. Hkrati jim bomo sporočili, kdaj bodo otroci šli na letovanje, do kdaj morajo oddati predpisane dokumente, slike, zdravniška spričevala in režijski prispevek.

Prijave pošljite pravočasno na naslov:
Počitniška kolonija
»Slovenski vestnik«
Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10

Dr. Mirko Rupel:

SLOVENSKI JEZIK

Sklanjanje v

Pridevnike sklanjamo takole:

EDNINA

moški spol	ženski spol	srednji spol
1. bogät — bogätü	bogätü	bogätü
2. bogätüga	bogätüga	bogätüga
3. bogätümu	bogätü	bogätümu
4. bogät — bogätü (-ega)	bogätü	bogätü
5. pri bogätü	bogätü	bogätü
6. z bogätü	bogätü	bogätü

DVOJINA

1. bogätü	bogätü	bogätü
2. bogätüh	bogätüh	bogätüh
3. bogätüma	bogätüma	bogätüma
4. bogätü	bogätü	bogätü
5. pri bogätüh	bogätüh	bogätüh
6. z bogätüma	bogätüma	bogätüma

MNOŽINA

1. bogätü	bogätü	bogätü
-----------	--------	--------

2. bogätüh
3. bogätüh
4. bogätü
5. pri bogätüh
6. z bogätüh

1. Nekateri pridevniki imajo stalen poudarek na osnovi: *brüdek, lipov, orühov, delaven, läkomen, krväv, ubög, vesél, bolühzenski, rövüarski* itd.

Tudi pridevniki *bogät, zdrav, domät, poštüh, rumüh, širüh, škodljiv* itd. imajo stalen poudarek na osnovi, le v 1. sklonu moškega spola je razlika med določno in nedoločno obliko ne samo v obrazilu, temveč tudi v poudarku (*bogät — bogätü, zdrav — zdravü, domät — domätü* itd.).

2. Premični poudarek smejo imeti pridevniki *bled, drag, glüh, gost, grd, hud, lep, nag, pust, slep, suh, trd, zlat, zvest, živ* itd. Poudarek se premakne na obrazilo samo v imenovalniku in tožilniku, in sicer v ednini pri srednjem spolu (*mladü drevo*) in v tožilniku ženskega spola (*mladü ženo*), v dvojnini pri moškem spolu (*mladü moža*), v množini za vse tri spole (*mladü so, sem vidél mladé muže, mladé žene, mladü drevesa*). Dovoljeno pa je rabiti tudi stalni poudarek: *mlädü drevo, mlädü ženo, mlädü so* itd.

bogätüh	bogätüh
bogätüh	bogätüh
bogätü	bogätü
bogätüh	bogätüh
bogätüh	bogätüh

V tem obsegu premikajo poudarek tudi nedoločni pridevniki z *a* v končnem zlogu, ki je nastal iz polglasnika (*goräk — goräk*). Ker je dovoljen tudi stalni poudarek, naglašamo lahko na dva načina:

1. *goräk görka gorkü, množ. gorkü gorkü*, torej s premičnim poudarkom.
2. *görek görka görkü, množ. görkü -e*, torej s stalnim poudarkom.

Taki pridevniki so *težäk — težek, drobän — dröben, glasän — gläsén, grenäk — grének, krepäk — krèpek, krotäk — krötek, mehäk — mëhek, močan — möčen, sladäk — slädek, voljän — völjen*.

Zgledi: Zakaj si mu *goräk*? Peč je še *görka*. Po licih so polzele *grenké* solze. Imel sem silo *težkü* opravilo. Materine besede so *slädké*. Bili so kar *krotkü*.

3. Nekateri pridevniki, zlasti taki s polglasnikom v osnovi in obrazilu (*tämän*), morejo imeti poudarek zmeraj na obrazilu: m. spol *temüh, temnegä, temnemü* itd.; ž. spol *temnä, temnè, temni, temnö* itd.; sr. spol *temnö, temnegä, temnemü* itd. Seveda lahko imajo v vseh sklonih tudi poudarek na osnovi: *tèmen, tèmnega, tèmnemu* itd.

Sem gredo *medél, svetél, tanèk, mrtöv* in mnogi dvožložni, ki smo jih našli pri premičnem poudarku: *gorèk, težèk, drobèn, gläsèn* itd. (Dalje)

KOLEDAR

Petek, 18. junij: Efrem S.
Sobota, 19. junij: Julijana
Nedelja, 20. junij: Silverij
Ponedeljek, 21. junij: Alojzij
Torek, 22. junij: Ahacij
Sreda, 23. junij: Agripina
Četrtek, 24. junij: Kres; J. K.

SPOMINSKI DNEVI

18. 6. 1853 Umrli srbski pesnik Branko Radičević — 1901 Umrli v Ljubljani pesnik Josip Murn-Alexandrov — 1928 Izginil v Severnem ledenem morju norveški polarni raziskovalec Røald Amundsen, ki je leta 1911 odkril Južni tečaj.
19. 6. 1867 Mehikanski uporniki so ustrelili vsiljenega cesarja Maksimilijana, brata avstrijskega cesarja — 1949 Umrli v Zagrebu hrvatski pisatelj Vladimir Nazor.
20. 6. 1872 Umrli pevec in glasbenik Blaž Počtnik — 1944 Enote Vzhodnokoroškega odreda napadejo pri Zelezni Kapli nemško skupino in ubijejo 9 Nemcev.
21. 6. 1852 Umrli pedagog Friderik Fröbel, začetnik otroških vrtcev — 1919 Nemci so potopili v Scapa Flow svojo mornarico, ki bi jo morali izročiti zaveznikom.
22. 6. 1508 V Idriji našli živosrebrno rudo — 1592 Velika zmaga slovenskih in hrvatskih čet nad Turki pri Sisku — 1941 Nemčija napadla Sovjetsko zvezo — 1941 Ustanovljen glavni štab slovenskih partizanskih čet.
23. 6. 1848 Revolucija v Parizu — 1944 Gorenjski partizani so ponušili del Karavanskega predora.
24. 6. 1448 Iznajdba tiskarstva — rojstni dan črne umetnosti — 1940 Kapitulacija Francije.

Ogorčenje na meji
Vrata-Megvarje

Ob binokostnih praznikih je potovalo v Italijo preko mejne postaje Vrata-Megvarje 14.000 avstrijskih izletnikov. Ogromno število motornih vozil s potniki obmejni organi niso mogli dovolj hitro odpraviti in okoli 8000 oseb, ki so morale dolgo čakati na odpravo, je pričelo demonstracije proti italijanskim carinikom. Iz Italije v Avstrijo je ob praznikih potovalo le okoli 5600 oseb.

Sveče

Zadnji nedeljo meseca maja smo ob številni udeležbi žalnih gostov spremili k zadnjemu počitku 54-letno Marijo Kovačič. Pokojna Marija je odtrpela po dolgotrajni zavratni bolezni. Dalje časa je iskala pomoči v bolnišnici in se je morala podvreči težki operaciji na pljučih. Zibelka je tekla pokojni Mojčiji v nekdanji znani narodnozavedni hiši pri Tesnarju v Krajah. Kakor sta bila njena starša zvesta slovenskemu narodu, takšna je bila in ostala tudi ona sama vse življenje. Zapuščena moža, s katerim sta živela v neskaljenem srečnem zakonu. Pokojna Marija naj si spočije v miru, njenim svojcem pa naše sožalje!

Skupina naročnikov

Spet je imela skupina koroških Slovencev, naročnikov „Slovenskega vestnika“, priložnost, deloma prvič, deloma znova, vsrkavati vase in v polnih požirkih piti krasoto jugoslovanske zemlje. Prav od prve obmejne postaje Jesenice vse do končnega cilja nedeljskega izleta v Opatijo se je vsem, kamor se je oko ozrlo, odpiral nov, čaroben in prelesten svet. Duše so vriskale od radosti in veselja, sproščena srca so uživala že skozi Gorenjsko ob obudovanju velikanov v nebo segajočih skalnatih gorah, mimo industrijskih mest in mirnih kmečkih vasi preko skrbno obdelanih polj in negovanih sadnih vrtov do bele prelepe Ljubljane, ki nam je vsem tako domača.

V Ljubljani, gospodarskem in kulturnem središču, tako rekoč glavi in srcu Slovenije, je bil naš prvi pristanek. V Ljubljani, v moderni prestolnici, s svojim grajskim hribom s starim iz 15. stoletja izvirajočim gradom, utripa 140.000 slovenskih src. Tisto soboto zvečer so srečevali naši izletniki še množice gostov, ki so v tisočih prihiteli iz vseh strani na partizansko telovadno prireditev v Ljubljano. Ljubljanske gostilne, restavrantni in kavarne so bile napolnjene z gosti kot čebelni panji tik pred rojem, na ulicah pa so se prelivale neštevne množice.

V Ljubljani je naše izletnike sprejel in pozdravil vljudno in prisrčno zastopnik „Putnika“, tovariš Kamenšek Savo. Takoj prvi stik z izkušenim vodjem izletniških skupin je bil domač in topel in vsi so čutili, da bo načrt izleta potekel brezhibno in v vzornem redu. In to se je tudi zgodilo. Zastopnika „Putnika“, tovariša Kamenška, so sprejeli vsi izletniki od starejših mamic do vseh ostalih kot enega izmed svojih in so se vsi z vzorno disci-

Po naši zemlji

Šmarjeta pri Pliberku

Številni gostje — svatje so se na binokostni ponedeljek zbrali v prijazni Gutovnikovi hiši v Šmarjeti pri Pliberku. Povabljenim gostom so se pridružili še mnogi drugi iz Šmarjete in ostale okolice, saj je pri Gutovniku znana domača gostilna in prijetna izletna točka v sončnih hribih. Vsakdo, ki je le utegnil, se je vedno rad napotil v Šmarjeto, bodisi v zimski krasoti ob Antoniju, ko se sonce leskeče v tisočih bisernih odtenkih v kristalnem snegu ter je dol pokrit z mlečnato gostim sivim meglenim morjem. Še lepše, še bolj sproščeno pa je življenje v Šmarjeti ob glavnem žeganju v vročem poletju, takrat ko v bregu češnje rdijo.

Prav gotovo nudijo mnogo prijetnega takšni dnevi z vsakdanjimi skrbmi in trudapolnim delom obteženemu ljudstvu. Ti prazniki so vedno tudi ljudska veselica ter se ta del sproščanja in izživljanja v veliki meri odigrava v gostoljubni Gutovnikovi gostilni. In nihče, kdor se mudi v Šmarjeti, ne zamudi obiskati znane gostilne. Vsak pa je zadovoljen, ker se počuti domače v toploti prijazne družine od gospodarja Martina do ostalih družinskih članov. Postrežba je vedno zadovoljiva. Predvsem je z vsjo vljudnostjo postregla hčerka Tilka. Za vsakega gosta brez razlike je imela prikupen nasmeh ter je vedno znala povedati tudi pravo besedo vsakomur, bodisi mlajšemu ali starejšemu gostu. Vsi so jo prav radi imeli v svojem središču, posebno fantje so se pogosto sukali okoli nje, saj je bila nadvse prijazna in prikupno dekle.

Posebno vztrajno naklonjenost je pokazal mladi, podjetni in delavni zidarSKI delovodja Sabernik Feliks z doma pri Poderinu v suških hribih. Kmalu po ljudski šoli je zapustil rodno hišico ter se je posvetil zidarskemu poklicu, kjer je pomagal graditi hiše in je zase gradil svojo življenjsko eksistenco. Kot zidar delavec se je hitro uveljavljal, njegova ljubezen do reda in izpolnjevanja dolžnosti, izredna pridnost ga je odlikovala in kaj kmalu je napredoval. Iz pomožnega delavca-zidarja je postal polir in je danes že delovodja v popolno zadovoljstvo svoje tvrdke. V prostem času je gradil marljivo in vztrajno svojo lastno hišico v Celovcu. In ko se je dograditev lastne hišice bližala svojemu koncu je resno sklenil, da se bo oženil in ustanovil svoje domače, prijetno in toplo ognjišče.

Zaradi tega je pobral Gutovnikovega očeta za roko hčerke Tilke, ker je itak vedel, da mu je ona ne bo odrekla. Vse se je gladko izteklo in na binokostni ponedeljek sta praznovala Tilka in Feliks njun

pomembni življenjski korak, ko sta izpolnila poročne formalnosti ter sklenila zvezo za življenje.

Ta pomembni dogodek so na nevestinem domu ob številni udeležbi povabljenih gostov in oknarjev veselo in živahno proslavili. Vsi zagotavljajo, da je bilo prijetno, dobra postrežba, godba in ples; petje in zdrav dovtip je razpoloženje razgibalo do viška. In ni nobeno čudo, da so se po prijetno prebiti noči gostje razhajali šele opoldne drugega dne.

Novo poročenemu mlademu paru čestitamo in kličemo na številna srečna leta z željo in prepričanjem, da bosta oba tudi v Celovcu ohranila bistvo pristne šmarjeste domačnosti, zvestobo svojemu ljudstvu in besedi ter presadila te vrline tudi v značaj njunega naraščaja!

Sekira

Vabilu na otvoritev združnega hotela in bara »Korotan« v Sekiri se je v soboto zvečer odzvalo toliko gostov, da je zmanjkalo prostora in je vodstvo hotela in razpoložljivo strežno osebje komaj zmagovalo veliki naval. Na prostorih za parkiranje pred in pod žareče razsvetljeno impozantno stavbo so se zvrstili avtomobili z znaki najrazličnejših krajev in dežel. Na prikupno urejeni terasi, od koder se nudi obiskovalcu čudovit razgled po jezeru in okolici, je marljivo igral plesni orkester Schöffmann iz Celovca, pa tudi v modernu in okusno urejenem baru je prišla zlasti mlajša publika ob ritmičnih plesnih glasbah na svoj račun. Tik nad cesto na zelo posrečeno izbranem mestu stoječi »Korotan« bo nedvomno privlačen za številne domače in tuje stalne goste in izletnike.

Tinje

Na veleposestvu Höhenbergen pri Tinjah se je primerila v soboto minulega tedna težka nesreča, kjer sta mlada človeka tragično umrla. Oba, 16-letna kmečka delavka Marija Medved in 21-letni praktikant Rihard Tratnik, sta se udušila v silosu za krmo. Pri tem silosu izvaja neki dunajski inženir zanimive poizkuse, kjer uvaja z neko sondo plin ogljikove kisline v silos. Ta kislina naj bi pospeševala vretje krme ter tudi dvignila kakovost vsebine. Pri tem procesu je potrebna posebna previdnost, ker je ogljikova kislina strupena. Zaradi tega ne sme nihče vstopiti v silos, če se pri tem ne posluži goreče odprte svetilke. Prav ista previdnost velja tudi za zadržanje v vinskih kletih, kadar vino vre. Če luč ugasne, je to znamenje, da je ogljikova kislina kot močan plin izpodrinila zrak tako da ni zadostne mno-

žine kisika na razpolago. V takem primeru je treba prostor takoj zapustiti.

Navedena kmečka delavka je, ne da bi ji bilo naročeno in brez preizkušnje z lučjo, vstopila v silos, da bi potlačila krmo. Naenkrat se je nezavestna zgrudila. Praktikant Tratnik jo je hotel rešiti ter je nemudoma skočil za njo. Toda tudi ta se je takoj onesvestil. Ko je prihitel oskrbnik Oberostner je tudi on skočil v nevarni silos, kjer pa se je tudi takoj zgrudil. Praktikantu Hauserju je uspelo oskrbnika še v zadnjem trenutku potegniti na prosto ter mu je tako rešil življenje. Poklicani zdravnik je mogel samo še ugotoviti smrt nesrečnega 16-letnega dekleta in 21-letnega fanta.

Ta nesrečni primer je zgovoren opomin, kako potrebna je previdnost pri takih delih, ter da so ljudje, kateri imajo z njimi opravka, o nevarnostih zadostno poučeni.

Bistrica v Rožu

Z izvolitvijo župana, ki je bila v petek pred binokostjo, je zaključena živčna volilna borba občinskih volitev v naši občini. Šestimi glasovi socialističnih odbornikov je bil za župana izvoljen Franc Semmelweis. Krčevitim naporom in nadam tako imenovane volilne liste »Arbeitsgemeinschaft« tedaj ni uspelo zasedati županskega stolčka. Za županovega namestnika je bil izvoljen bivši župan Andrej Inzko. Pri volitvi je bil navzoč okrajni glavar dr. Pfliegerl in syetnik urada Wolf od okrajnega glavarstva Celovec. Po izvolitvi je spregovoril okrajni glavar dr. Pfliegerl, ki je odbornike pozval, naj bi vsi nadstrankarsko skupno sodelovali v službi občine. Župan se je zahvalil svojim pristajem za zupanje ter pozval tudi ostale frakcije, da bi s socialisti skupno delali v korist vsega prebivalstva v občini.

Loga ves

Nedavno so se zbrali napredni kmetje k posvetovanju, kjer so obravnavali načrt o ustanovitvi kmetijske strojne postaje. Na sestanku je bil navzoč tudi župan Tschinder, ki je podal na podlagi uradnih smernic potrebna pojasnila. Na zborovanju navzoči kmetje so se vsi izjavili za uresničenje tega načrta ter so sklenili, da bi zgradili v Deščicah ali Ločah primerno zgradbo, kjer bi bil prostor za stroje in orodje.

Dozdaj je v naši občini v vseh vaseh precej nepovoljna preskrba z vodo, kar se čuti kot občutna pomanjkljivost za kmetijstvo in tujski promet. Za odpravo tega občutnega nedostatka so se zedinile občine Loga ves, Vrba in Škofiče ter postavile odbor, ki je izdelal načrt, ki bi ga naj na tem področju izvedli. Iz tega resnega prizadevanja lahko upamo, da se bo v doglednem času izpolnila upravičena želja prebivalstva prizadetih krajev.

Kratke vesti iz Koroške

V Goričah pri Borovljah je bilo v soboto zaposlenih nekaj delavcev z gashnjem apna. V bližini jame se je nahajal in igral petletni otrok Florijan Köllich. Naenkrat je šel otrok zadenski in ne da bi pazil kod hodi, je padel v jamo, v kateri je vrelo apno. Skoraj do trebuha globoko je otrok običal v apneni masi. Na srečo so ga navzoči delavci takoj potegnili iz jame. S težkimi opekljinami na obeh nogah so fanta prepeljali v bolnišnico v Celovec.

V Labotski dolini so na večer dne 11. junija pustošile težke nevihte in povzročile občutne povodnji in znatno škodo. Pri Ettendorfu je narastel potok Klösch v deroč hudournik ter preplaval obrežne travnike in vrtove. Voda je vdrla v novo zgradbo zidarja Budiča in narasla za meter visoko. Budiča se je mogel s svojo ženo in štirimi otroki v zadnjem trenutku rešiti iz hiše.

V Goselni vasi je udaril nek konj s kopitom 40-letnega delavca Tomaža Stovca v prsa in ga težko poškodoval. Konj je bil vprežen v kosilni stroj.

Na cesti v bližini Timenice je rentnik Rihard Wilhelmer našel zlato žensko ročno uro. Ne da bi premišljal, jo je takoj oddal na orožniški postaji. Kmalu nato pa se je pojavila že tudi lastnica ure. Pošteni najditelj je prejel svojo zakonito nagrado, toda se je takoj podal h krajevnemu organizaciji Rdečega križa in daroval ta znesek za Rdeči križ.

„Slovenskega vestnika“ na izletu v Opatijo

plino podrejali njegovim navodilom. Najprej je bila za izletnike pripravljena pri Slamiču izdatna večerja, nato pa so imeli gostje priložnost, da so se lahko podali na svoje prenočišče. Toda večina je volila drugače, ogledati so si hoteli počno življenje v Ljubljani. Nekateri so se pustili potegniti z „liftom“ v nebotičnik, nekateri so se napotili k „Slonu“ in druge gostinske obrate, druge pa so pričakali sorodniki in znanci ter jih povedli na svoje domove. Samoumevno je, da je bilo počitka malo, kajti v nedeljo zjutraj je bil za vse izletnike zgodaj dan.

V zgodnji jutranji uri so se izletniki zbrali na ljubljanskem kolodvoru, kjer jih je pozdravilo prekrasno, za letos edinstveno mlado sončno poletno jutro. Obetal se je prelep sončen dan, kakor nalašč dar iz neba. Tovariš Kamenšek je že oskrbel potrebne vozne karte ter preskrbel rezervirane prostore v vlaku in lokomotiva je potegnila proti zapadu. Preko ljubljanskega barja je nekoliko zakrivala razgled večna megla do blizu Vrhnike, kjer se je odprlo široko polje v rosnem svežem jutru. Vlak je hitel mimo vasi, ličnih hišic in okenc in kmalu je pristal v znameniti Postojni. Marsikateri bi bil rad v Postojni izstopil ter si ogledal tajna podzemskih čud, toda cilj današnjega izleta je bilo — morje, hrepenenje vseh že iz mladih let. Vlak je zasopihal skozi trdi kraški svet in kmalu je vsem utripalo srce močnejše, polno nepopisnih občutkov, ker v daljavi se je prikazalo nepregledno zeleno-moderi morje. Razen pritajenih vzklikov: morje, morje, so vsi utihnili in dojemali v dno duše edinstveno doživetje.

Končno je bil konec vožnje z vlakom in izletniki so izstopili na Reki. Čas do avtobusa s ciljem Opatija so izletniki izkoristili, da so

si v naglici nekoliko ogledali Reko, pri čemer je tovariš Kamenšek radevolje postregel s pojasnili in s tem ustregel tudi vedno radovedni in za vse se zanimajoči Crniji mami. Opozoril je med drugim na največji moderni brod na jadranski obali „Partizanka“, ki je prav takrat počival na Reki.

Z avtobusom, natlačeni kot sardine, so izletniki proti poldnevu prispeli na cilj v tretje največje jadransko letovišče, v Opatijo. Po kosilu v hotelu „Brioni“, ki leži neposredno ob morju, si je vsak izletnik po mili volji uredil svoj načrt, da je čim več sprejmal od prelepega kraja. Opatija zavzema eno najlepših turističnih mest in kopalnišče v južnem delu Evrope. Sodobno in udobno so urejeni hoteli, številna so obalna kopalnišča, čarobni in prekrasni so parki južne vegetacije z znamenito nad 10 km dolgo promenado. Da, bivanje v Opatiji, biseru „Kvarnerskega zaliva“ je prekrasno. Kdor je enkrat užival te naravne krasote, si še želi spet in spet tja.

*

Vse lepo in veliko doživetje zajeti v besedo v kratkem sestavku je nemogoče. Ob koncu samo še tole: Skupno doživetje je med vsemi izletniki namah ustvarilo neprisljano in pristno tovarištvo. Vsak je po svojih nagnjenjih doprinal k najboljšemu razpoloženju in slovo na odhodnih postajah je bilo odkrito in prisrčno. Vsi pa so naročevali izrazite hvaležnosti uredništvu „Slovenskega vestnika“, ki je posrečeni izlet omogočilo in vsi so hvaležni zastopniku „Putnika“, tovarišu Kamenšku za sprejeto in požrtvovalno prizadevanje za prijetno bivanje med južnimi brati ter kot poznavalec za dragocena pojasnila o krajih in ljudeh.

ALI KAČE SLIŠIJO?

Kobre veljajo za najbolj nevarne, najbolj strupene kače, a jih vendar spretni fakirji spravijo do tega, da se zvižajo in »plešejo« ob zvokih njihovih piščali. Ob zvokih teh piščali prilazejo kobre iz svojih košar, na to pa se zvižajo pred fakirji in zavzetimi gledalci, dovoljujejo, da jih fakirji jemljejo v roke, jih celo poljubijo na gobec in jih zopet položijo nazaj v košaro. Ali je vse to dokaz, da kobre in druge kače slišijo, vendar pa večina znanstvenikov to trditve zavira, češ da kače sploh nimajo slušnih organov. Z drugimi besedami: ti učenjaki trdijo, da so kače gluhe kakor štor.

Kaj pa potem sili kače, da plešejo ob zvokih fakirjeve piščali in da očitno uživajo ob tej nenavadni glasbi, ki jih tako prevzame, da pozabijo na svoje smrtonosne zobe in ne napadejo človeka? Hipnoza, trdijo eni, drešura, pravijo drugi, znani ameriški učenjak, profesor dr. Macht pa pravi, da ne drži ne eno niti drugo, marveč, da kobre zares — slišijo. O tem je objavil dr. Macht poseben članek v uradnem glasilu ameriških zdravnikov. Profesor morda tudi druge kače slišijo to nenavadno glasbo?

Zaradi tega, ker kobre plešejo, kadar igra fakir na piščal, menijo nekateri, da kobre in tudi dr. Macht meni, da kobre nimajo sluha v smislu kot druge živali, marveč, da ločijo zvoke z določeno frekvenco in močjo, oziroma jih zaznajo s posebnimi organi, ki za sedaj še ljudem niso znani.

Številni ameriški zoologi so močno re-

agirali na ta članek, češ da so navedbe in trditve v njem povsem mogoče, saj kobre kot vse druge kače ne morejo sprejemati nobenih zvokov. Pojav, da plešejo pred fakirji, ki jim igrajo na piščalko, razlagajo ti zoologi tako, da na kobre ne deluje godba, marveč fakirjeve kretnje med igranjem. Kobra te kretnje po svoje posnema in to je pravzaprav njen »ples«. Če pa je posrednik res delovanje zvokov,

potem ne gre zato, da bi kobre »slišale«, oziroma da bi jih dražljali, ki prihajajo do njihovih možganov, silili k plesu, marveč zato, ker zvočni valovi povzročajo v zraku določene tresljaje, ki jih kobra začuti s telesom; to jo sili k plesu.

Električne iskre prebijajo najtršo kovino

Stroj za prebijanje z električnimi iskrami izgleda od daleč kot kak vrtni stroj. Sestoji iz vretena podobnega droga, ki pa se ne vrti, ampak se počasi pomika navzdol. Drog je iz medenine in njegov premer ima obliko luknje, kakršno naj izdelajo iz kovinskega kosa. Na nosilcu stroja je posoda, napolnjena s petrolejem, na dnu te pa je pritrjen kovinski kos, namenjen za obdelovanje. Stroj dela z električno napetostjo 100 do 150 voltov. Med drogom in kosom, namenjenim za obdelovanje, nastanejo iskre, ki izluščijo iz površine kosa drobne delce (0,1 mm) trde kovine oziroma zlitine in ji dajo obliko, kakršno naj dobi. Petrolej ima vlogo dielektrika (vmesne snovi) in preprečuje dostop kisiku, ker bi prisotnost kisika onemogočila celotni proces.

Z novim načinom lahko obdelujejo

najtrši material, kot so na primer karbidi volframa, tantal, titana, stelit, kovine cirkonij, titan, vanadij, molibden in volfram. Doslej so zato uporabljali diamant, nekatere teh kovin pa sploh niso mogli uspešno obdelovati. Nov postopek je pomemben, saj iz omenjenih kovin izdelujejo različno orodje, posebno patrice, matrice za izsekavanje in stikalne stroje, pa tudi različno rezalno orodje za obdelovanje trdih kovin. Ta material je namreč zelo trd, trden in se ne obrabi tako hitro. Poglejmo primer: s patrico za izsekavanje britvic za brivske aparate, ki je izdelana iz volframovega karbida lahko izdelajo do 10.000.000 kosov, prej kot se orodje izrabi. Z novim načinom obdelovanja trdih kovin bodo lahko oblikovali tudi lopatice plinskih turbin iz tantalovega karbida, snovi, ki ostane trdna tudi v vročini.

Kako žuželke vidijo

Ako pogledamo oko žuželke nekoliko pobliže, morda celo z drobnogledom, tedaj vidimo, da je drugačno kot naše. Na njem ne vidimo šarenice, ki daje človeškemu očesu najrazličnejšo barvo, ne temne zenice, ne trepalnic. Opazimo pa, da je oko sestavljeno iz samih šesterooglatih delčkov, ki jih je v enem samem očesu tudi na tisoče. Čmrlije oko je sestavljeno iz 4000 takih delčkov, strmoglavčev pa jih ima celo 12.000; vsak tak delček pa je očesce zase. Tako ima čmrli dvojne oči pa 8000 očesce.

Ko žuželke ogledujejo okolico, nastane v vsakem očescu slika enega dela predmeta in šele z vsemi očesci skupaj vidijo cel predmet, seveda le, če je dovolj blizu. Njegova slika na dnu očesca je podobna mozaiku. Čim več očesce sestavlja oko, tem bolje vidi žuželka.

Ne smemo pa misliti, da vidi žuželka daleč. Čmrli spozna srednje velik cvet šele iz razdalje 30 cm, samo večje cvetje in socvetja tudi iz razdalje 50 cm. Velike cvetne grede pa opazi tudi iz razdalje 10—12 m.

Zuželke razlikujejo tudi barve. Vendar pa se to razlikovanje popolnoma loči od našega razlikovanja barv. O tem, ali žuželke ločijo barve, so znanstveniki mnogo razpravljali. Dognanja so pokazala, da n. pr. čebele dobro ločijo rumeno, modrozeleno in modro barvo. Te razloči tudi naše oko. Ultravijolične žarke vidijo kot barvo, dočim jih mi samo čutimo. Ne vidijo pa rdeče, torej barve, ki je za nas tako očitna in vidna. Vidijo torej podobno, kakor fotografska plošča, na kateri se zdi vsaka modra barva svetla, vsaka

rdeča pa temna. Na naših travnikih in poljih prevladuje predvsem modra, vijoličasta, rumena in bela barva. Rdečega cvetja, ki nam tako ugaja pa skoraj ne najdemo. Barva cvetja je za žuželke, ki obiskujejo cvetje, življenjskega pomena. Barva cvetov vabi čebele in čmrlije. Čebele in čmrli imajo radi predvsem take cvetove, ki so pisani, ne pa enolično porbarvani. Torej oko je važen organ tudi pri žuželkah. Barvna pestrost, razčlenjenost cveta in globina cveta so posebna privlačnost za žuželke. Važen pa je tudi vonj cveta.

Za vsestransko uporabo

V Hanovru je bila na februarskem sejmu razstavljena posebna električna naprava za hišno uporabo. Naprava služi kot ventilator, filter za čiščenje zraka, pokončuje mrčes, je termoregulator in vzdržuje stalni procent vlage v stanovanju.

Na istem sejmu je bil razstavljen tudi mlin za mletje kamena, ki zmelje v eni uri tovor stotih vagonov (1000 ton). Mlin je visok za tri hišna nadstropja in tehta 165 ton.

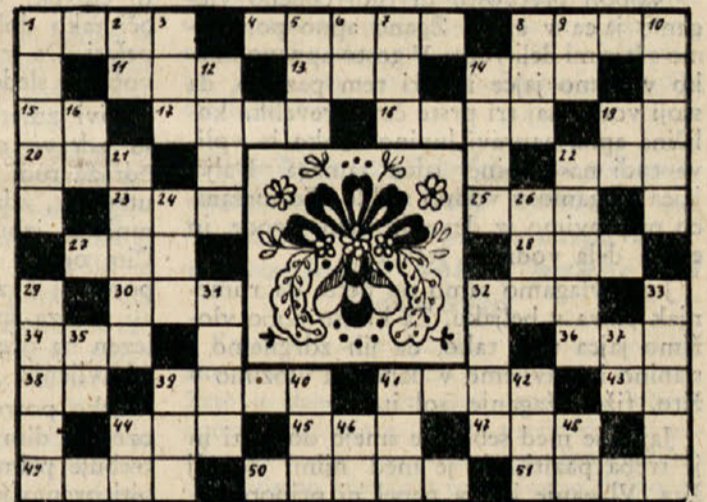
Jadralski rekord

Dva mlada jadralska letalca sta dosegla nov dolžinski svetovni rekord v dvosednem jadralskem letalu. V zraku sta prebila 57 ur in deset minut. S tem sta za celo uro izboljšala prejšnji svetovni rekord v poletu iz dvosedemjadralskim letalom, ki sta ga postavila pred leti prav tako dva Francoza.

NAGRADNA KRIŽANKA

Vodoravno: 1. kraljevska palača, 4. udar, 8. vzgled, 11. začimba, 13. kuhan postane rdeč, 14. del sobe, 15. glej 38. vodoravno, 17. veliki hrib, 18. nastane ob stikališčih ploskev, 19. predlog, 20. naselje, 22. krovji gospodarskih poslopij, 23. sovražnik železa, 25. moško ime (srb.), 27. moško ime, 28. oče, 30. žensko ime, 32. nevestina oprema, 34. šahovski izraz, 36. povrtnina, 38. ploščinska mera, 39. up, 41. plevel, 43. medmet ponujanja, 44. kraj, ki je drag vsakomur, 45. industrijska surovina, 47. še nerabljen, 49. vodna rastlina, 50. denarna enota evropske države, 51. gora na Koroškem.

Navpično: 1. naša reka, 2. del kolesa, 3. glasbilo, 5. napladičo, 6. veznik, 7. veznik, 8. domača žival, 9. ZD, 10. lovec na ribe, 12. lesena uta, 14. poziv k pranju, 16. egiptansko božanstvo, 19. glej 2. navp., 21. razdražen, 22. vodna katastrofa, 24. zdravilo, razkužuje, 26. nastane na morju, 29. pohištvo, 31. moško ime, 32. Janez, 33. poljsko orodje, 35. glej

38. vodor., 37. zaimrek, 39. velika strupena kača, 40. veznik, 41. žuželka, 42. orožje, 44. dg., 46. števnik, 48. mu je znano.

★

Rešitve, izmed katerih bodo tri nagrade, je treba poslati do 28. 6. 1954 na naslov uredništva.

Anton Ingolič:

Žeja

Turkuš je opravil molitev, pokrižal pokojnega Trčka, ga pokropil, se okrenil h kropilcem ob peči, kjer ga je že čakalo prazno mesto, in spregovoril: »Slabo pot si je izbral za svoj odhod z Vinskega vrha.«

»Slabo, slabo,« je pritrdil Nac. »Kaj hočemo? Če nas reveže zapusti sreča, nas zapusti popolnoma! Na Vinskem vrhu ni bilo nikoli bolje.«

Turkuš je sedel, potegnil iz žepa dolgo pipo, si jo počasi natlačil, pogledal naokoli in spregovoril: »Ne vem, Naca, če imaš prav. Vinski vrh je poznal lepše življenje, kakor je dandanes.«

»Se pred letošnjo kopjo je bilo drugače,« je pritrdil Svenšek.

Ostali so samo prikimali, češ, saj je nemogoče, da bi bilo že od nekdaj, kakor je zdaj.

»Ko sem bil šolar,« je nadaljeval stari preuzitkar, »Turkuš nismo imeli samo koščka zemlje nad Koreskinem, marveč je bilo naše tudi to, kar ima Koreska. Ni smo živeli v moji sedanjih kočici, marveč

v mogočni hiši, ki je stala namesto sedanje Koreskine zidanice. Dobro smo tedaj živeli! Kmetje in viničarji! Ko bi Trčko še živel, bi mi pritrdil.«

Kropilci so radovedno prisluhnili. Turkuša so poznali kot zgovornega in pametnega človeka.

»Že v mojih otroških letih so Trčkovi živeli v tej hiši,« je nadaljeval Turkuš, okrenjen proti Trčku, »seveda je bila ta viničarija naša. Takrat se je na Vinskem vrhu drugače živelo, zaslužek je bil večji, a delo lažje. Ni bilo treba kopati tako globoko in tudi škropiti ne. Trto si vsadil, ji postavil kol in rastla je in rodila. Bogato rodila! Dandanes nabere Koreska največ štirideset polovnjakov, mi smo jih pa šestdeset. In kakšnega vina! Takega zdaj ni na Vinskem vrhu. Tudi prodalo se je dobro. Ljudje so ga pili, ker je bilo zdravo in ker so imeli denar. Ej, pili smo ga, pili!«

»Vi že, vi, posestniki,« se je oglašil Lozinšek, viničar s Sladke gore, »a viničarji ga niso pili, kakor ga tudi zdaj ne pijemo. Viničar je bil, je in bo ostal siromak. Tako pravim jaz!«

»Kaj pa ti veš, kako je bilo nekoč!« se je Turkuš razhudil. »Vsi smo ga imeli dovolj. Kar je bilo odeveč, smo zapeljali na Polje in zamenjali za krompir in slanino. Viničarji so dobili svoj zasluženi del, zato si pri njih tudi poleti videl kruh na mizi. Povej, Lozinšek, koliko je danes vi-

ničarjev, ki ga imajo poleti? Še posestnikom ga zmanjka!«

Svenšek je nemo prikimal; že dva tedna niso pekli kruha, Trčkova Mica je zavzdihnila, tega dne je pekla prvič po svečnici: otrokom na peči, čeprav so bili trudni in zaspani, so se prikazali veliki kosi črnega in belega kruha.

»Dobro je bilo,« je nadaljeval Turkuš počasi, poudarjajoč vsako besedo, »kmetje so bili zadovoljni in viničarji. Med njimi ni bilo sporov. Toda v deželo je prišla trtna uš. Da bi videli, kakšno je bilo tedaj na našem vrhu! Najlepši trsi so se začeli sušiti. Okopali smo, a nič ni pomagalo. Prišel je ukaz in morali smo trsje izpuliti in zažgati. Pri nas smo napravili velik kup posekanih suhih trsov. Ko je pokojnikov oče,« Turkuš je pogledal mrliča, »prižgal grmado, so moj oče zajokali kakor otrok, mati zbežala v hišo, da se ne bi slišalo po vrhu, kako jočejo. A ne samo pri nas. Tudi Svenškovi in menišk, ki so imeli današnje Mundovo, so morali skuriti poslednjo trto. Po vseh hribih naokoli je gorelo. To so bili žalostni kresovi. Do samih nebes so segali. Ljudje so preklinjali, jokali in molili. Tistim, ki niso hoteli ali mogli požgati sami, so oblasti uničile gorice. Hudo, prehudo je bilo. Namesto lepih goric je ostala puščava. Mnogi so iz obupa izpili vino, ki so ga že imeli. Gorje je bilo takšno, kakor ga ljudje niso pomnili.«

Turkušove besede so padale trdo v tišino, ki je vladala v sobi.

Starec se je ozrl na mrliča, počival nekaj časa s pogledom na njem, kakor da se z njim pogovarja o tistih časih, pa nadaljeval:

»Ker ni bio kaj prodati, so si naš oče izposodili nekaj tisočakov pri starem Koresu, ki je imel sedanjo Topolovčevo trgovino v Ilovcu. Bil je velik skopuh, kakor pozneje njegov sin. Dal je na deset procentov, poleg tega so mu morali odpeljati vsako leto polovnjak jabolčnika za dobroto. Kupili smo nove trte in zasadili vinograd. Mnogo trsov se je posušilo ali zmrznilo. Saditi smo morali še enkrat. Kdo se je tedaj razumel na te reči! Ker ni bilo denarja za obresti, je dolg hitro rastel, hitreje kakor trta. Kar smo dobili za jabolčnik, žganje in drva, še za vsak dan ni bilo. Slednjič so oče sprevideli, da ne gre nikamor, zato so Koresu prodali vse razen vrha, v Ilovcu pa kupili manjšo reč. Tako se je zgodilo tudi mnogim drugim. Redkim se je posrečilo, da so se rešili, med temi je bil stari Svenšek.«

Svenšek se je presedel. Oče so se torej znali izvleči iz stiske, on pa se ni mogel. Kdo ve, koliko Svenškovih rodov je že gospodovalo na Vinskem vrhu, odslej pa bodo Svenškovi samo viničarji, kakor so Trčki, Veseliči in Cafutovi. Že zdaj so kmetje spodaj v Ilovcu in vinogradniki s sosednjih gričev, ki so še pred meseci ime-

Konserviranje zelenjave

Do poznega novembra ima gospodinja možnost, da pripravi marmelado, kompote ali da vloži zelenjavo. V naslednjih mesecih lahko vloži mlad grah, korenje, beluše, rabarbaro, zeleno kosmuljo, jagode, češnje, borovnice, maline, marelice, breskve, ribezelj, cvetačo, fižol v stročju, kolerabe, paradižnike, kumare, gobe, peso, jabolka, hruške, bezgove jagode, buče, zelje.

Bistvo shranjevanja je v tem, da preprečimo razvoj škodljivih bakterij. V ta namen odvezamo sadju in zelenjavi vlogo, ki nudi bakterijam kar najbolj ugoden življenjski prostor. Dalje konzerviramo živila tako, da jih v zaprtih posodah segrevamo pri določeni vročini, ki uniči bakterije in pa da jih vložimo v alkohol, sladkor, kis ali sol.

Danes bomo spregovorile o konzerviranju zelenjave, naslednjic pa o konzerviranju sadja.

Sušenje zelenjave je najcenejši način konzerviranja. Za to ni treba kdo ve kaj truda. Zelenjavo moramo pred sušenjem prevreti oziroma opariti. V ta namen damo očiščeno zelenjavo na prt, ki ga razgrnemo čez velik lonec, ob robu pa privežemo, da se ne pogreze v vodo. Tako pripravljen fižol na primer dobro pokrijemo in parimo deset minut, potem ga pa razprostremo na lese in sušimo na soncu.

Za konzerviranje zelenjave in sočivja uporabljamo največkrat sol in kis. V kisu se dobro ohranijo vse vrste zelenjave, saj bakterije ne morejo več živeti v dva- do triodstotni raztopini kisa.

V sol vlagamo tako, da polagamo v po-

Kako vlagamo jajca?

Najbolj preprosto in tudi ceneno vlagamo jajca v apno. Zgano apno pomešamo s štirimi deli vode. V gosto apneno mleko vložimo jajce in pri tem pazimo, da stoji voda vsaj tri prste čez. Prevelika količina apna napravi lupino krhko in vpliva tudi na vsebino jajca samega. Dalje, jajca vlagamo v vodno steklo. To mešanico pripravimo iz devetih delov vode in enega dela vodnega stekla.

Jajca vlagamo samo na peto, da rumenjak plava v beljaku. Za krajšo dobo vložimo jajca tudi tako, da jih zdrgnemo s slanino in zavijemo v papir ali vložimo v žito, fižol, žaganje, sol itd.

Jajca se med seboj ne smejo dotikati in je treba paziti, da je med njimi dovolj žita. Vlaganje jajc v pepel ni priporočljivo, razen če jih poprej zavijemo v papir. Tudi razne kemične raztopine: vodikov superoksid, kalium manganat, salicilna kislina in druge so negotove. Namen vlaganja je, da zapremo vse pore na jajčni lupini in tako preprečimo zraku dohod v notranjost jajca.

sodo izmenoma plast zelenjave in plast soli. Po tej poti dosežemo, da odvezamo sol zelenjavi vodo ter nastane kaša, ki izžene zrak iz vmesnih prostorov. Z obtežitvijo to še pospešimo. Pri uporabi moramo razsoliti, zato na primer fižol prej dobro speremo, da ni jed preslana ali prekisl.

Zelenjavo steriliziramo v patentnih kozarcih. Če teh nimamo, si lahko pomagamo

z dvojnimi celofanom, ki ga pomočimo v alkohol in privežemo z vlažno vrvičico. Kozarce vložimo v lonec z mrzlo vodo, na dno pa damo deščico, da pri segrevanju ne počijo. Lonec pokrijemo in kuhamo pri določeni temperaturi, kakor zahteva recept. Za sočivje je še celo važno, da ga čez dva dni ponovno prekuhamo, ker je večja nevarnost, da bi se pokvarilo.

Ali je potrebno uspavanje otroka?

Ko damo otroka k počitku, ali mu je priporočljivo zapeti pesmico — uspavanko, je li dovoljeno otrokom v posteljo devati »ninico«, ki brez nje ne zaspe, pa naj bo to medvedek, zajčji repek, kuharica ali kar si že bodi, mar je dobro zagugati »zaspančka«, ki ga otrok gleda, kako se ziblje: slonček, račka, pa je pri tem vse bolj in bolj zaspan in zanina? Ali naj mu pustimo lučko, da ga ne bo strah? Ali naj ostanemo pri njem, dokler za trdno ne prične vleči drete? In še niz vprašanj, niz navad in — razvad.

Eno nam vedno trdi zdravnik: zdrav otrok zaspi brez vsega tega, samo če so v redu vsi zunanji pogoji za zdrav spanec. Zato ni treba otroka z ničimer razvajati, ne z uspavanko, ne z ninico, ne z zaspančkom, ne z lučko. Vendar pa včasih ne delamo pri prvem otroku, kakor bomo storili morda pri drugem ali tretjem, pa tudi obratno ne, tako da je tudi nam ob otroku malo lepo. In res je lepo biti ob otroku, po dnevnem delu, ravno ko ga premaguje spanček, in se od njega poslo-

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Čuvaj svoje oči!

Z malokatero stvarjo ravna človek tako lahkomišelnost kot s svojimi očmi, in vendar je oko opazovalec in čuvar vsega. Zaznava najlepše stvari, svari človeka pred slabim in je od jutra do večera stalno na delu: v mraku, v dimu, v tovarni, ob pekočih sončnih žarkih, povsod je pripravljeno človeku služiti in mu ugoditi. In človek? Lahkomiselno izkorišča svoje oči tako dolgo, dokler mu vid ne začne pešati. Da se temu izognemo, upoštevaj pravočasno sledeča navodila:

Živi zmerno! Samo v zdravem telesu so zdrave oči. Čim je telo bolno, se to odraža tudi na očeh: postanejo motne, utrujene, zdaj so izrazito bleščeče, drugič močno izbuljene ali pa globoko udrti. Čim opaziš na očeh kaj nenavadnega, se posvetuj z zdravnikom, ki bo razsodil, ali gre za splošno obolenje ali pa za bolezen na očeh ter bo odredil potrebno zdravljenje.

Oko potrebuje čist zrak. Zapršeno ozračje, dim in plin dražijo oči. Oko potrebuje primerno razsvetlavo, ki ne sme biti premočna, a tudi ne preslaba. Pri delu, branju in pisanju skrbi za zadostno osvetlitev, da se oči ne utrudijo. Zelo škodljivo je gledati v sonce ali žaromete; če se temu ne moreš izogniti, nosi vsaj zaščitna očala. Nesmiselno pa je vsekakor nositi zaščitna očala pri navadni svetlobi, doma ali celo pri električni luči.

Oči ne smemo stalno preobremenjevati. Dolgotrajno čitanje, posebno še zvečer pri slabi svetlobi in v postelji, je za oči škodljivo. Kdor ima v poklicu opraviti z napornim gledanjem, naj od časa do časa odpočije oči. Najbolj primerno je, da za kratek čas prekineš z delom, zapreš oči, jih zastreš z dlanmi in uživaš nekaj minut popolno temo ter se tako razbremeniš.

Od časa do časa potrebujejo oči popolne sprostitev. To velja zlasti za tiste, ki morajo oči stalno koncentrirati na določen predmet. Da popolnoma sprostiš oči, je najbolje, da gledaš nekaj časa brez cilja v daljavo, ne da bi pri tem fiksiral oko na določen predmet.

Oči ne menaj in ne tlači! Če ti je prišel tujek v oči, ravnaj tako, kakor smo napisali v eni izmed zadnjih števil našega lista.

Oko je občutljivo za prepih. Vožnja na motorju brez zaščitnih očal povzroča pogosto dolgotrajno vnetje veznice. Prav tako lahko padejo med vožnjo v oko razni tujki, ki povzročajo na očesu občutne okvare.

Čim opaziš, da slabo vidiš, pojdi k zdravniku za oči in si daj določiti očala, kajti le s pravilnimi očali si boš lahko izboljšal in ohranil vid. Posebno skrben bodi zaradi tega še pri otrocih. Tu je namreč pravilno določanje očal še važnejše kot pri odraslih.

viti do naslednjega dne. Ni otrok tu samo zato, da je njemu lepo, tudi zato je, da uživajo starši njega, njegovo bližino in blagodat, in trenutek, ko gre počivat, je eden izmed tistih, ko je materi najlepše, kadar je ob njem in mu pred sanjami da še del svoje duše v tesni bližini z otrokom. Včasih dela to namesto matere stara mati, ker sama kot mati za svoje otroke zaradi prevelikega dela ni imela toliko časa in morda tudi ne smisla. In kdo bi ji zametil, če misli in hoče dobro in če otroku po trezni presoji — res ne škoduje. Saj tudi, kar od nas zahteva zdravnik kot zaščitnik njegovega zdravja, ni otroku samemu in nam samim vse do kraja prijetno. Med zdravnikom, ki zahteva in predlaga in med materami in očeti, ki izvršujejo in oživotvarjajo, v vsem tem naj bo zlata sredina — ki jo včasih prav ostro najde otrok sam.

Vzroki otrokove lenobe so lahko najrazličnejši

O lenobi so mnenja včasih zelo različna. Starši pogosto ne iščejo vzrokov za »lenobo«. Šele vzgojitelji ali zdravniki nato ugotovijo primere kratkovidnosti, delnega oglušanja, težav pri dihanju, motenj v prebavi in podobno. Vzroki so lahko tako različni, da ni mogoče s pravilom ločiti primerov lenobe, ki se dajo medicinsko ozdraviti, in onih, ki jih je mogoče odpraviti z vzgojnimi ukrepi (na primer pri trmi, slabih učnih uspehih itd.). Važno je, da otroka obzirno vprašujemo in nato poiščemo ustrezne ukrepe, morebiti s pomočjo zdravnika.

Rozine pred uporabo očistite

Rozine napravijo dolgo pot, preden pridejo do potrošnika. Morajo se posušiti, prevažajo jih z vlakom, ladjami, v trgovinah tudi niso vedno najbolj higienski spravljeni itd. Najbolj se boste prepričali, kako potrebno je, da jih pred uporabo očistite, če pogledate vodo, v kateri ste jih oprale. Saj je popolnoma umazana, celo gosta. Delajte pa takole. Najprej jih preberite in jim odstranite peclje, nato pa jih v mlačni vodi operite z rokami in hitro še oplaknite v dveh ali treh mrzlih vodah. Ko se vam na cedilu osuše popolnoma, jih lahko denete v testo. Seveda, če želite, jih lahko pred tem navlažite z rumom. Ako se vam pa zelo mudi, jih do suhega osušite v čisti krpi.

Rozine povaljamo v moki, preden jih denemo v biskvitno testo, biti pa morajo tudi popolnoma suhe. Moka, ki se jih drži, se prilepiti k ostalemu testu in tako ne padejo na dno.

*

Umazan medvedek, s katerim se igra naš otrok, bo spet čist, če ga zdrgnemo z vato, namočeno v bencinu.

li zanj ljubeznivo besedo, postali kratkih besed, mnogi viničarji pa se mu pomilovalno nasmihajo, češ, nisi nič več kot mi.

Da bi se otreseš mučnih misli, je Svenšek spregovoril: »Oče so nam včasih pripovedovali, da je bilo tedaj tako hudo, da so ljudje jedli lubje in koreninice.«

»Da, težki časi so bili, težki,« je ponovil Turkuš, »posestva so šla drugo za drugim. Prišli so meščani in jih pokupili, večinoma Nemci, saj ti imajo že od nekdanj dovolj denarja. Prišli so iz Starega mesta, Maribora, Gradca in od drugod. Tu in tam se je našel tudi kak Slovenec, trgovec, odvetnik ali posestnik. Temu in onemu kmetu ne bi bilo treba prodati, toda meščan mu je zemljo naravnost izvil iz rok. Prej si težko našel gospoda pri nas, od tedaj pa jih je vsako leto več, posebno Nemcev. Uši so Haložam zadale prvi udarec, drugega jim bo mestna gospoda. A pred ušjo je bilo v Haložah kot v raji.« Turkuš je prikimal in ponovil skoraj svečano: »Da, kot v raji.«

Po teh njegovih besedah je nastala svečana tišina, ki jo je že čez nekaj hipov pretrgal svetel glas Turkuševga vnuka Marka, ki je dotlej molče sedel ob peči.

»Dedek, motite se, če mislite, da je bilo v prejšnjih časih bolje kot zdaj,« je začel Marko. Sprva je govoril počasi, sčasoma pa ga je misel zanesla, da je govoril naglo, glasno, kot bi se bal, da mu Turkuš ne seže v besedo. »Revnemu ljudstvu ni bilo

nikoli bolje. Že najstarejša poročila o življenju v Haložah pripovedujejo, da so bili tu sicer lepi vinogradi, a last bogatih meščanov iz Starega mesta. Tako je bilo že v času Rimljanov. Seveda niso vinogradov obdelovali meščani, marveč jih je obdelovalo ljudstvo, ki je tukaj živelo. To so bili pravi sužnji, ki jih je gospoda prodajala z vinogradi vred. Prav tako so delali nekaj stoletij pozneje razni grofje, samostani in škofje, ki so dali tož zasadiati žlahtno trto, da so lahko lepše živeli v svojih gradovih, samostanih in škofovskih palačah. Viničar je bil suženj, ki se brez njihovega dovoljenja niti oženiti ni mogel. Slabo je bilo že od nekdanj na našem vrhu in na sedanjih. Na našem še posebno slabo, ker je bila vsa zemlja meniška. Samostojnih posestnikov sploh ni bilo. Tu so živeli sami podložniki belih menihov, ki so bili trdi in neumljeni gospodarji. Svenškovi, Trčkovi, Turkuševi, Cafutovi in Veseličevi predniki so bili tlačani. Posebno hudo jim je bilo, ko so si menili na Sladki gori sezidali veliko zidanico, tu pri nas pa so hišo, ki je zdaj Mundova, prezidali v svoje letno bivališče. Od tod so gospodovali Haložam še trše. Za najmanjši pregrešek so svojim tlačanom naložili težko kazen. Onemu, ki je utrgal grozd, so odrezali uho, da je nosil sramotno znamenje vse življenje. Od tedaj si otroci ne upajo več v zoreči vinograd.«

Marko je utihnil. Njegove besede so na

zbrane napravile globok vtis, še Turkuš ni našel besede, s katero bi ublažil Markovo opisovanje. Jusovka je dijaka vsa zaverovana poslušala. Lojz in Nanika sta prenehala s svojimi skrivnimi pogovori. Marko pa je govoril dalje. Pripovedoval je, da tedaj Haložani niso bili tako pohlevni, kot so dandanes. Nekega patra, ki je posebno grdo ravnal z njimi, so pretepli do smrti. Seveda je gospoda, posvetna in cerkvena, še huje pritisnila nanje. Zlomila je Haložanu hrbtenico, da je postal najponižnejši človek. Vendar se v njem še pretaka nekdanja uporniška kri. Meniškega gospodstva je bilo po dolgih stoletjih konec.

»Za cesarja Jožefa so beli menihi izgubili vse, kar so imeli,« je Marko pripovedoval vneto, »njihov red je bil razpuščen. Toda vinogradov so se kmalu polastili bogati meščani in tudi razni župniki, le Turkuševim in Svenškovi se je posrečilo, da so se osamosvoili. Tako je bilo do trne uši. Kako je bilo potem, vam je povedal dedek, kako je sedaj, veste sami. Haložan ni nikoli poznal nič dobrega.«

Marko je slednič razgret utihnil. Kropilci, sami viničarji in kočarji, so pod težo Turkuševih in Markovih besed še bolj zlezli vase. Drhteči plamen dveh sveč na parah je le toliko osvetljeval njihove obraze, da so bili videti še bolj izčrpani.

Zvonki Nanikin glas je pretrgal mučni molk.

»Povej, Marko, ali bo vedno tako? Ali ne bo nikoli bolje?« je vprašala.

»Za kočarja in viničarja bodo nastopili še težji časi,« je odgovoril Marko.

»Ali misliš, da bomo mirno gledali, kako se bo gospoda še dalje zalivala z našim vinom, mi pa umirali od žeje?« je vzkliknil Lozinšek ogorčeno.

»Čim prej boste sprevideali, da se gospoda redi samo od vaših žuljev, tem prej bodo prišli lepši časi.«

»Ali je sploh mogoče, da bi bilo kdaj drugače?« je vprašal Trčko začuden.

»Seveda je mogoče! Ali ne bi mogli vsi sami obdelovati vinogradov na Vinskem vrhu? Koliko vam pomagajo pri delu Koraska, Munda in Dobnik? Oni samo pridejo po mošt, vse drugo opravite vi. Če bi bili vinogradi vaši, bi jih prav tako dobro obdelali. Še temeljiteje, ker bi delali zase. Svoje borne viničarije bi porušili in se preselili v svetle zidanice. Menite, da bi vam škodilo, če bi živeli v svetlih in velikih sobah, če bi prišlo do vas več sonca in toplote, če bi vaše žene kuhale na čednih štedilnikih, ne pa na sajastih ognjiščih?«

Viničarji so poslušali Marka odprtih ust. Kaj takega še niso slišali.

Nanika, Jusovka in ostale ženske so zamaknjene gledale v visokega sedmočolca, velikih bleščečih očih, ki je sedel tam med viničarji in čakal na odgovor. (Dalje)

PRAVNE ZADEVE
V PRIMERIH

Določitev očetovstva

v zakonu — in izven zakona

Na prvi pogled bi mislili, da je določitev očetovstva prav enostavna. Pa ni! Kolikokrat so pri preprih med zakonci ali pa med še neoženjenim fantom in nezakonsko materjo slišati ostre besede: »Ta otrok ni moj!« — in kolikokrat nastanejo iz takih preprirov doma še hušji prepri pred sodnijo.

Pri sodnijskih določitvah očetovstva sodnija zaslišuje priče, ki sta jih ena ali druga stranka napovedali, zaslišuje izvedence zaradi krvne ali druge sličnosti med otrokom in dozdevnim očetom in če vsi ti dokazi še vedno ne povedo, kdo je oče, ima sodnik samo še eno sredstvo, da naposled zapriseže mater in pade taka odločitev na njeno vest. So pa tudi slučaj, da človek tega niti sama pri sebi ne ve, sodnik pa o svojih dvomih seveda ne pove ničesar. Tako se zgodi, da je eden ali drugi postal oče samo po razsodbi, na papirju, da je za to čast tudi plačeval, da pa je pravi oče bil — nekdo drugi.

Če taki dvomi nastanejo v samem zakonu, postava takole določa: za otroke, ki se rodijo 180 dni po sklenjenem zakonu (dan poroke odnosno sklenitve civilnega zakona se ne računa) in za otroke, ki se rodijo pred potekom 300 dni po smrti moža ali po popolni razvezi ali razrešitvi zakonske zveze, pravi zakonita domneva, da so to zakonski otroci — to se pravi, tako pač po postavi naj velja. Za otroke pa, ki niso v tem razdobju rojeni, se smatra, da še niso ali da niso več zakonski otroci.

Kot zakonski otroci veljajo pa tudi otroci, ki se rodijo pred potekom 180 dni po sklenjenem zakonu, če mož pred sklenitvijo zakona ni vedel za nosečnost žene in je tudi spoznat ni mogel in če v roku treh mesecev (mesec se šteje po 30 dni) pred sodnijo ne ugovarja, da bi bil to njegov otrok. Ugovarjati mora s tožbo pred sodnijo. Če pa rok zamudi, ali če noče pred sodnijo, velja, da je otrok, za katerega gre, zakonski otrok. (Rok treh mesecev se računa od dneva, ko mož zve za rojstvo otroka.) — Izreden slučaj v življenju pa bi že bil, ko bi mož izrazil dvom o svojem očetovstvu za otroka, ki se je rodil med 3. mesecem in 180. dnevom po sklenjenem zakonu. Zato bi v takem slučaju pred sodnijo samo lahko zmagal, če bi natančna preiskava otroka, matere in drugih okoliščin po zdravniških izvedencih potrdila njegovo zanikanje očetovstva.

Tožbe na nepriznanje takega nezakonskega rojstva niso povsem navadne. Sodnija mora takoj postaviti posebnega varuha za takega otroka, ki mora pred sodnijo zastopati pravice otroka in proti temu mora mož dokazati, da on tega otroka ni ustvaril odnosno zaplodil. Tudi, če se materi dokaže nezvestoba in celo, če bi mati sama priznala, da mož ni oče, je v takem slučaju to še vse premalo. Zato se tudi zgodi, da mož — sit vsega prepira — končno vendarle prizna zakonsko rojstvo, ne glede na to, ali je tako ali ni, in to potem tudi sodnijsko obvelja.

Je pa tudi obratno mogoče: če bi mož prej umrl, predno podvom, ali če je neznanega bivališča ali tudi, če rok mine, more in sme tudi otrok sam oporekati — toda z dovoljenjem matere — svojemu zakonskemu rojstvu. Tedaj postavi sodnija kuratorja, ki zagovarja zakonsko rojstvo.

Tudi pri otrocih, rojenih izven zakona, torej pri nezakonskih otrocih je vprašanje očetovstva najvažnejše vprašanje. Postava določa tole: Če se kakemu možkemu dokaže, da je v času, ko do rojstva otroka ni minulo manj ko 180 dni in ne več ko 300 dni, z materjo spolno občeval, se smatra za očeta (ta čas se računa po dnevih, dan spolnega občevanja pa se ne šteje). Dozdevni oče ima seveda pravico, da očetovstva ne prizna in ga mora potem otrok po svojem varuhu tožiti na priznanje očetovstva.

Če ženska priseže, da je neki možki v postavno določenem času imel z njo spolno opraviti in če vsaj prilično pove dneve spolnega občevanja, se more možki

Ing. M. Krasnik:

Vsakemu kmetu pomaga kmetijska
pospeševalna služba

Naj le za trenutek vrinem med predmet vsakdanjih razgovorov kmečkega človeka nekaj na videz morda neobičajnih misli.

Življenje našega kmeta postaja iz dneva v dan težavnejše. Zato se ni treba čuditi, če postaja krog obupanih gospodarjev čedalje širši. Večji del razgovorov izzveni v tem, kako nenavaden čas da je, da se kmetu ne splača več gospodariti in podobno.

Na tem je stvarno nekaj resničnega. Vendar je treba prej natančno ugotoviti vzroke tega. Upravičeno govorimo o nerentabilnem gospodarjenju pri večjem delu naših gospodarstev. Toda kmetijsko gospodarstvo pravilno in današnjemu času odgovarjajoče organizirano ni in tudi ne sme biti pasivno. Če pomislimo na to, da gre splošni razvoj, tudi razvoj kmetijske proizvodnje, svojo zakonito pot, lahko le z bridkostjo ugovarimo, da razen malih izjem ta prirodni pojav kakovostnih sprememb za našo vas ne velja oziroma ni nikakor v skladu s časom.

Le pomislimo, koliko novega je dognala v zadnjih 20. letih kmetijska znanost, zaradi česar se danes popolnoma preobrazuje lice praktične proizvodnje in stopnja njene rentabilnosti. V mislih imam vsa ona brezštevilna dognanja, ki jih v enaki meri lahko uporabljamo na velikih kakor na malih posestvih. V

Mišljenje, da mali gospodarji ne zmoremo ničesar,
ker imamo premalo zemlje in podobno, že v povojih zastruplja vsakovrsten napredek

Videti je, da kmet nima zaupanja v samega sebe. Podobna je tudi miselnost, da bi „vse družajče gospodaril, ko bi imel denar“. O prvem primeru bi dejal, da je v veliki zmoti, kdor misli, da bo dobro gospodaril na velikem gruntu, ko pa ne zmore niti na malem biti zadovoljen z uspehi. Vsak naj je zadovoljen s tem kar ima in raje poizkusi z vso voljo in pridnostjo pridelati na malem gruntu velike pridelke, kot da bi stremel po veliki posesti, ki bi mu prav gotovo dajala le malo izkupička.

Kar tiče ugovora v zvezi z denarjem, ki je tesno povezan s prvim, ga je treba proučiti z budnim očesom. Pri tem kmet misli o denarju kot investicijskem kapitalu, ki ga potrebuje mnogo, ima ga pa le malo. Posledica, ki nujno nastane, je ta, da pač vložiti denar tja, kamor bi bilo pravilno le potem, če bi ga imel veliko. To pa je silno zgrešeno, če ga ima le malo, kakor je to v resnici slučaj. Vedeti je namreč treba, da se z investicijami, ki večajo vrednosti premoženja, kakor je to gradnja stanovanjskih in gospodarskih poslopij ter strojev, vloženi kapital obrestuje silno slabo in le na dolgo dobo. Od teh obresti in od rente, ki jo daje zemlja, pa morata živeti družina in gospodarstvo. Ker so v tem primeru obresti le male, je gospodar v veliki stiski, obupava in misli, da ga edino še kup denarja lahko reši.

So investicije, ki sploh ne dajejo direktnih

Ne lepšajmo gospodarstva, dvigajmo
produktivnost

Tak način gospodarjenja je podoben nekakšnemu lepšanju gospodarstva ne pa dviganju njegove produktivnosti, ki je absolutno edino pravilna in uspeh obetajoča pot za naša gospodarstva.

Svojevrstno poglavje so tudi stroji — posebno za kmeta. Kupovanje strojev je v večini primerov še ena odlika, ki kaže — vendar samo na videz —, da novi čas le ne gre brez vsakršnih posledic mimo nas. Toda ali je kateri izmed kmetov toliko naiven in misli, da bo s kosilnico nakosil več sena kot s koso, ali da bo s konjskimi grabljami nagrabil več sena kot z ročnimi? Mislim, da takih le ni. Ali mnogo je takih, ki ne pomislijo na to, da

rešiti očetovstva samo, če dokaže, da nezakonska mati govori neresnico, posebej pa še s pričami, ki lahko izpovejo, da je bil od matere napovedane dneve drugod. Ali pa mora dokazati, da ni oče, s posebnimi (a zelo dragimi) zdravniškimi dokazi. Navadno pač odloča mati s prisego. Včasih pa se vendarle zgodi, da mati imenuje prej tudi še kakega drugega kot dozdevnega očeta, ali pa da tudi zaradi tega ni verodostojna, ker je znano, da je imela preveč ljubimcev.

koliko pa se je vsega tega polastil naš kmečki proizvajalec, da bi zvišal produktivnost svoje zemlje, živine in lastnega dela? Če smo zelo kritični, kar je v tem primeru prav, si nasproti drugim stanovom lahko očitamo brezprimerne konzervativnosti, kajti kar je za zvišanje produktivnosti proizvodnje potrebno, je ostalo na vasi precej vse tako, kot je bilo nekdanj. Zato se ni treba čuditi silno hitremu in nevarnemu padanju stanovske in proizvodne morale na vasi. Dobro je, če spoznamo krivce tega stanja v nas samih, ker bomo obudili čut odgovornosti do same proizvodnje in svojega rodu, ki ga je in ga bo preživljala naša zemlja. Ker do danes nismo hodili s časom, nas je le-ta prehitel in pustil v temi zaostalosti, ki se danes hudo maščuje.

Očitno je, da je treba nekaj podzvati in sicer zelo hitro in dosledno. Vedeti je treba, da ni pojava, ki bi nastal sam po sebi. Rešitev iz trenutne gospodarske situacije je le v delu in ukrepanju vsakogar, ki je prizadet, torej nas vseh. Kdor čaka, misleč, da ga bo čas gospodarsko zveličal, bo nečastno končal v temnem zevajočem prepadu.

Razčistiti bo treba še nekoliko nevarnih ali v našem človeku strašno močno ukoreninjenih pojmov.

obresti, nasprotno nekatere zahtevajo še dodatke za zavarovalnino, odpis, popravila itd. (stanovanjska hiša). Pri naših gospodarstvih je teh sigurno več kot polovica. Iz tega sledi, da je treba veliko previdnosti v trenutku, ko določamo namen uporabe denarja. Vsak naj pomisli, koliko je že posekal lesa in koliko je zaslužil pozimi pri vožnji ter koliko denarja, ki mu ga je direktno ali indirektno dala zemlja kot rento, je vložil v take investicije. Ali si je pri tem tudi stavil vprašanje, kdaj mu bo ta denar povrnjen? Mislim, da smo prišli do bistva te vrste problemov. Razlog torej, gledan z denarne plati, da so naše kmetije tako slabe, je v tem, da so dohodki z zemlje in hlevov neznatni, potrebe na kmetiji glede popravil in preureditev ter želje družin pa velike. To dejstvo vedno znova zahteva posege v železne rezerve gospodarstva, kot so gozd, dodatni zaslužki, nesocialne družinske razmere in podobno. Kar je še važno, je to, da se zaradi velike denarne stiske izvršijo dela na popravilih in preureditvah zelo nepopolno in nepraktično, kar tudi privede do velikih izgub.

Ko je tako daleč, da so poslopja, kot zaželeno, urejena in gospodarstvo opremljeno z navidezno najbolj nujnimi stroji, je gospodar pomirjen. Toda to je velika zmeta, kajti denar in čisto vsa železna rezerva je potrošena, gospodarstvo pa v svoji eksistenčni sposobnosti močno oslajeno.

so mu kosilnica, grablje, obračalnik, puhalknik, slamoreznica itd., požrle za precej let ves denar, od katerega bi rabil le mali del za to, da bi pridelal tri ali pa štirikratne množine sena, skratka ves obratni kapital, ki bi se v najkrajšem času vračal z bogatimi obrestmi.

Pomislimo enkrat na slamoreznico, ki jo ima vsak, tudi tisti, ki nima silosov. Slamoreznico je kupil vsakdo z namenom, da bo rezal krmo za živino, kar ni samo nepotrebno, temveč naravnost škodljivo (koliko najboljših delov krme se zdrobi, na drugi strani pa živina bolje oslini in prebavi celo krmo). Torej od slamoreznice nimamo koristi. Če ta škoda morda tudi ni pomembna, pa je dovolj že to, da smo ta denar vtaknili vanjo. In kaj je potem še z izdatki za tok, za mazilo, za jermene, eventualno celo za transmisije, za popravila, za zavarovalnino, kaj je z odpisom in nazadnje z delom, nad katerim se brčkone ne navdušujemo.

Ali ni tukaj velike škode? Če rabimo slamoreznico samo za steljo, bo služila vsaka stara še dolgo vrsto let. Če pa jo rabimo za siliranje, kupimo raje skupno s sosedi moderno siloreznico, šaj smo pri tem delu tudi sicer navezani na medsebojno pomoč. Še mnogo takih primerov bi lahko našli in utemeljili.

Držati se moramo prirodne-
ga sistema gospodarjenja

Da se navsezadnje le sporazumemo, moram poudariti, da nikakor nisem sovražnik strojev, lepih domov in gospodarskih prituklin, kakor je članek morda do sedaj izzvenel, temveč nasprotno. Želim prikazati samo nek red ali sistem, ki mora biti pameten in prirodan. Nikomur namreč ne pride na misel, da bi se s kolesom navkreber vozil, navzdol pa hodil peš. Stvar je v tem, da pride vsak ukrep ob svojem času. Mar ne bi kazalo, da vsaj z enako, če že ne z večjo vnašo skrbimo tudi za investicije tam, kjer direktno vplivajo na zvišanje produktivnosti ali hektarskih donosov? Poudarjam, da večji del takih investicij zmore vsak, tudi gmotno najslabše stoječi kmet. To je skrb za rastlinsko proizvodnjo kot temelja kmetije sploh, potem pravilne, našim prirodnim in tržnim pogojem ustrezajoče organizirane rastlinske proizvodnje s smotrnim kolobarjem (Fruchtfolge), s pravilnim in izdatnim uporabljajem umetnih in domačih gnojil, potem obdelave zemlje, skrbi za posevke, pravilnega izkoriščanja travnikov, pašnikov, pravilno usmerjene živalske proizvodnje, nabave ustreznega plemenskega materiala in tako dalje.

Preko teh mostov bo šla naša kmetija strojno navzgor. Semkaj spadajo prve investicije in četudi trenutno za nobeno drugo svrhu ne ostane več denarja. Le z visokimi hektarskimi donosi bomo dosegli zadovoljivo zemljiško rento, obilo obresti od v hlevih naloženega kapitala. Šele potem bomo brez škode in skrbi glede slabitve eksistenčne sposobnosti izvedli tudi razne dolgoročne investicije, zadostili svojim privatnim luksuznim željam in podobno. Predstavljajte si, da ste lastniki kmetije brez slehernega debela lesa in da je v tem primeru zemlja edini vir sredstev. V to se bo treba čim prej zviševati, kar bo močno krepilo uspeh kmetije.

Koraki k naprednemu gospodarjenju so bolj odvisni od
obilja čvrstega znanja in
ustvarjalne volje, kakor od
denarja

Kmetijstvo se je razvilo v obsežno, zelo interesantno, vendar silno zavozljano znanost. Zato je danes kmetovalcu potrebna solidna opora strokovnjaka. Dežele z naprednim kmetijstvom imajo v to svrhu postavljeno odlično organizirano kmetijsko pospeševalno službo, ki ji gre največja zasluga za njene kolosalne uspehe.

Tudi slovenskemu kmetu na Koroškem se danes, ko imamo našo lastno kmetijsko šolo, nudi možnost, da se posvetuje s strokovnjaki pospeševalne službe. V ta namen sporočamo, da se lahko o vseh zadevah, ki se tičejo kmetijske proizvodnje obračate na kmetijsko šolo v Podravljah (Post Föderlach). Sporočajte nam natančno želje potom dopisnic ali pisem. Če želite, vas obiščemo na domu.

Onim pa, ki resno želijo preiti od dosedanjega neurejenega gospodarjenja na urejeno, sporoča Slovenska kmečka zveza, da smo vsakdo pripravljani na obiske na domu ter za dogovor o vseh možnostih in pogojih novih, boljših gospodarskih oblik. V teh primerih pripravimo vse potrebne gospodarske načrte, kakor kolobar, ki za določeno število let naprej natančno določi vrsto poljskih rastlin, njihovo najugodnejše razmerje v kolobarju za posamezne tipe gospodarstev. (Nadalje kolobar določi, kako se bodo rastline na polju menjavale. Predvidijo se natančno: strnišnični sa-deži, gnojenje s hlevskim in umetnimi gnojili, določijo se krmne in travno deteljne mešanice. Kratkoterminalno, s kolobarjem se postavijo temeljni naprednega in donosnega gospodarstva.)

Nadalje pripravimo vse potrebne načrte za urejevanje dolinskih in planinskih travnikov in pašnikov. — Radevolje svetujemo tudi pri kmetijskih gradnjah ter pripravimo vse potrebne skice oziroma načrte. — Prav tako bomo kemično raziskovali zemljo, dajali natančne gnojilne nasvete in tako dalje. — Po živinorejski strani pa vam bo strokovnjak lahko dal nasvete o vseh novih možnostih v živalski proizvodnji itd.

Upamo, da se bo v kratkem razvilo med nami iskreno sodelovanje z namenom, da vse, kar je zamujenega, čim prej nadoknadimo, se tako gospodarsko okrepimo in brez strahu gledamo v bodočnost.

Čas otroških letovanj prihaja

Ustanove v Sloveniji, ki pripravljajo in omogočajo vsako leto tisočim otrok prijeto in brezskrbno letovanje v različnih obmorskih in višinskih krajih, so tudi letos že dalj časa polno zaposlene s tem človekoljubnim delom. V Sloveniji se pričnejo šolske počitnice več tednov prej kakor pri nas, zato bodo že v teh dneh odhajale prve skupine otrok na letovanje in taborjenje širom vse Slovenije in preko njenih meja.

Za letos je ponovno predvidena širokopotezna izmenjava malih letoviščarjev med Slovenijo in Avstrijo. V dogovoru med Socialistično zvezo delovnega ljudstva Slovenije in avstrijsko socialistično organizacijo »Kinderfreunde« bo preživelo to poletje okrog tisoč avstrijskih otrok del svojih počitnic v jugoslovanskih počitniških domovih ob Jadranskem morju, prav toliko otrok iz Slovenije pa bo letovalo v domovih »Prijateljev otrok« na Koroškem in drugih deželah Avstrije. Že prihodnji ponedeljek pride okrog 420 otrok iz Slovenije na tritedensko bivanje na Koroško. Večji del jih bo sprejela Sekira ob Vrbskem jezeru, dru-

ga skupina pa bo letovala v Seeboden ob Millstattskem jezeru.

Slovenija nudi tudi letos spet bratsko pomoč Slovincem na Koroškem s tem, da omogoča 120 slovenskim otrokom brezplačno letovanje na morju. Te dni smo zvedeli, da so letos v ta namen določeni počitniški domovi v Splitu in v Malinski na otoku Krku. Prva skupina 50 otrok bo odpotovala v Split dne 25. julija, in sicer zaradi večje oddaljenosti predvsem starejši otroci, dočim bo druga skupina 70 mlajših otrok dodeljena v Malinko, kamor bodo odpotovali dne 19. avgusta.

Ker je do odhoda prve, zlasti pa druge skupine še razmeroma precej časa, bomo sprejemali prijave staršev, ki so zamudili v prvotno določenem roku prijavit svoje oddiha in okrepitve potrebne otroke, še do 30. junija. V tej zvezi opozarjamo tudi na objavo na 3. strani današnje številke našega lista, kjer pa se je vrnila glede datuma pomota, ki je nismo mogli več popraviti, ker smo jo opazili šele, ko je bil ta del lista že dotiskan. Pravilno se mora v objavi glasiti, da sprejemamo prijave otrok še najpozneje do 30. junija.

Celovec in Beljak povezana z Bledom

Od minule nedelje naprej je vzpostavljena med Koroško in Gorenjsko redna avtobusna zveza, ki bo omogočala domačinom in tujim letoviščarjem na Koroškem in Gorenjskem izlete v obe smeri. Poštni avtobus vozi iz Celovca vsak četrtek in vsako nedeljo ob 8. uri preko Ljubelja ter prispe na Bled ob 11.10 uri in je ob 20.10 uri spet v Celovcu. Vožnja v eno smer stane 21.50 šilingov, povratna karta pa 39 šilingov. Od 2. julija do 26. septembra bo vozil avtobus tudi vsak torek. Iz Beljaka na Bled in nazaj pa bo vozil poštni avtobus čez Podkoren ob isti uri vsako sredo, v glavni sezoni pa tudi ob ponedeljkih in sobotah. Na tej progi je cena vožnje v eno smer 20 šilingov, povratna karta pa stane 36 šilingov.

Prve vožnje iz Celovca na Bled so se v nedeljo udeležili predstavniki pošte s prezidentom dr. Ripelom na čelu ter zastopniki jugoslovanskega konzulata, potovalnih uradov in tiska. Celovške goste so na Bledu toplo sprejeli zastopniki Turistične

zveze Slovenije, blejske občine ter republiške in okrajne gostinske zbornice. V pozdravnih govorih so z obeh strani podčrtali pomen vzpostavitve redne prometne zveze med Koroško in Gorenjsko kot prispevek k sporazumevanju med sosedi.

Avstrijski novinarji v Jugoslaviji

Prejšnji teden je skupina avstrijskih novinarjev odpotovala v Jugoslavijo. Kot gostje turistične zveze Jugoslavije in oddelka za tisk državnega sekretariata za zunanje zadeve so se avstrijski novinarji najprej ustavili v Mariboru. Na svojem potovanju so in bodo obiskali Rogaško Slatino, Ljubljano, jugoslovansko cono Svobodnega tržaškega ozemlja, Opatijo, Reko, Split, Makarsko, Dubrovnik, Tirograd in Beograd. V skupini se nahajajo zastopniki dunajskih dnevnikov »Die Presse«, »Arbeiter Zeitung« in »Neues Österreich«, graške »Südost-Tagespost«, salzburškega lista »Salzburger Volksblatt« in celovške »Die Neue Zeit«.

Slovensko ljudsko imovino so izročili ÖVP

Hotel Trabesinger oz. Haimlinger, svoj čas središče kulturnega in družabnega življenja Slovencev v Celovcu, je postal torišče in glavni stan Steinacherjeve stranke, ki jo »Naš tednik-Kronika« poveličuje kot svetovnonazorno najbližjo Tischlerjevi Krščanski demokrati stranki. Na dvoriščnem traktu stavbe, ki je last celovške Mohorjeve družbe, se blešči čez vse pročelje ogromen napis: ÖSTERREICHISCHE VOLKSPARTEI. Pa še pravijo, da so Slovenci.

Rekordno število prometnih nezgod

Predpretekli teden se je primerilo na avstrijskem področju rekordno število prometnih nesreč. V celoti so jih našli 1183, pri katerih je bilo 1033 oseb poškodovanih, 27 pa mrtvih. Med temi prometnimi nezgodami je 34 voznikov pobegnilo in se niso zanimali za ponesrečence, prav tako so v 62 primerih ugotovili kot vzrok nesreče pijanost voznikov. Ta zadnja številka kaže neprimerno visoko število brezvestnih voznikov, ki se v alkoholiziranem stanju igrajo z življenjem in zdravjem pasantov. Na Koroškem zaznamujejo 121 prometnih nesreč ter 119 ranjenih in 2 ubiti osebi.

dospeli do nezaprtega prehoda čez železniško križišče pri Wedlingu.

Utripajoča rdeča signalna luč je pomenila, da se bliža vlak. Zaradi tega je nekaj avtomobilov stalo pred progo. Koko se je, čeprav je moral tudi on luč zapaziti, prerinil do tračnic ter avto pogнал. V tem trenutku je pridrvel motorni vlak in zadel Kokolov avto. Nastal je strahoten trušč, motorni vlak je avto visoko dvignil in ga vlekel nekaj metrov naprej ter ga popolnoma razdejalo. Prepašeni ljudje so mogli iz razbitega avta potegniti očeta, sina in teto le še mrtve. Materi je odrezalo obe nogi, ena hčerka je zgubila eno nogo, druga pa je odnesla težak pretres možganov.

Grozotna lahkomišelnostna prometna katastrofa

Pri vožnjah skrajna previdnost nikdar ne more biti dovolj velika, pač pa je lahkomišelnost zahtevala že neštete žrtve. Neverjetni in strahotni lahkomišelnosti je pripisati tudi smrt treh oseb iz Gradca, ki so bile na binkoštni ponedeljek namenjene na izlet na Koroško. Družina slikarskega mojstra Alojza Kokola je hotela ta izlet podvzeti. V nabavnem avtomobilu, ki ga je vodil mojster Kokol sam, se je nahajala še njegova žena, 20 letni sin Karol, dve hčerki v starosti od 3 do 17 let ter njih teta Jožefa Posarth. Z avtom so

Stroj za lupljenje lesa na Koroškem velesejmu

Kmetijska zbornica za Koroško bo na svoji posebni razstavi na koroškem velesejmu prikazala moderen stroj za impregniranje ter kot posebno novost stroj za lupljenje lesa.

Avstrijski trgovinski zastopnik pri zvezni republiki Nemčiji je sporočil velesajmskemu prezidiju, da se bo otvoritev velesajma udeležil ter dne 6. avgusta sprejel stranke v trgovinski zbornici.

Insolvence naraščajo

Insolvence, to je plačilna nezmožnost, v Avstriji močno naraščajo. Tako so ugotavljali na obnem zboru Zveze za zaščito kreditov. Primeri insolventnosti so na področju celotne države od leta 1952 na 1953 narasli za skoraj 60 odstotkov. Konkurzov je bilo v preteklem letu prijavljenih 464, sodnijskih poravnav pa 500. Zaradi pomanjkanja vsakega premoženja je bilo 487 konkurznih prijav zavrženih. Dolgove, ki so nastali zaradi insolventnosti, so v preteklem letu na okoli 450 milijonov šilingov.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.05 Jutranja glasba — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 in 11.00 Šolska oddaja — 11.20 Pozdrav za mesto in deželo (razen poned.) — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opol-danski koncert — 15.00 Šolska oddaja — 17.05 Zabavni koncert.

Poročila dnevno: 5.50, 6.45, 7.45, 12.30, 16.50, 19.45, 22.00, 24.00.

Sobota, 19. junij:

8.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca — 11.00 Za dobro voljo — 14.30 Pozdrav zate — 15.15 Kulturno zrcalo — 15.30 Iz vseh dolin zveni — 20.00 Ljudski koncert — 20.45 O kónjskih silah in človeških slabostih.

Nedelja, 20. junij:

7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.00 Kmečka oddaja — 10.00 Maša — 14.45 Pozdrav zate — 19.00 Šport — 20.00 O operi.

Ponedeljek, 21. junij:

10.45 Mali koncert — 11.20 Veder dopoldne — 14.30 Slov. poročila in objave. Iz tehnike in znanosti — 15.30 Luč, zrak in sonce — 18.45 15 pestrih minut — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 V lahkem koraku.

Torek, 22. junij:

11.20 Za dobro voljo — 14.30 Slov. poročila in objave. Zdravniški vedež — 15.30 Kultura in znanost — 15.45 Otroška ura — 17.30 Popoldanski koncert — 18.30 V svojih delih bodo živeli: Zupančič — 20.00 Opera — 22.15 Športniki pred mikrofonom.

Sreda, 23. junij:

10.45 Mali koncert — 14.30 Za našo vas — 15.30 Otroška ura — 16.00 Z glasbo gre vse bolje — 16.30 Koroški knjižni kotiček —

20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 Od Straussa do Leharja.

Četrtek, 24. junij:

10.45 Mali koncert — 11.20 Za dobro voljo — 14.30 Slov. poročila in objave. Med cvetjem in v soncu — 15.30 Igra godba na pihala — 16.00 Koncertna ura — 18.30 Slovenska oddaja — 18.50 Kmečka oddaja — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.45 Usoda v Hollywoodu.

Petek, 25. junij:

10.45 Mali koncert — 11.20 Dopoldanski koncert — 14.30 Slov. poročila in objave. Od pravljice do pravljice — 15.30 Luč in zrak in sonce — 17.25 Otroška pripovedka — 20.00 Leteči mikrofoni — 20.05 Radijska igra — 21.10 Pevska ura.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Dobro jutro dragi poslušalci! — 6.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.00 Pregled tiska — 7.30 Za gospodinje — 15.15 Zabavna glasba — 19.00 Radijski dnevnik — 23.00 do 24.00 na valu 326,1 m Oddaja za tujino.

Poročila dnevno ob: 5.35, 6.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 19. junij:

12.15 Cicibanom — dober dan — 13.45 Za pionirje — 14.05 Slovenski samospevi — 16.00 Kulturni pregled — 17.30 Okno v svet — 18.30 To in ono iz arhiva slovenskih narodnih pesmi — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 20. junij:

8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro — 9.00 Otroška predstava — 12.30 Pol ure za našo vas — 13.30 Želeli ste — poslušajte — 15.15 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 15.45 Po naši lepi deželi — 18.00

Radijska igra — 20.00 Lepe melodije — 23.00 Pregled tiska.

Ponedeljek, 21. junij:

8.10 Slovenske narodne pesmi — 12.20 Za naše kmetovalce — 14.30 Novi filmi — 17.10 V plesnem ritmu — 18.00 Nasveti za dom — 20.30 Radijska univerza.

Torek, 22. junij:

8.10 Domači napevi — 12.00 20 minut z veselimi godci — 12.20 Za naše kmetovalce — 14.30 Iz znanosti in tehnike — 18.00 Športni tednik — 20.00 Pohorski fantje pojo — 20.30 Tedenski notranje politični pregled.

Sreda, 23. junij:

8.10 Pisan spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi — 8.30 Za pionirje — 12.00 Vesele slovenske narodne pesmi — 14.40 Mazurke in valčki — 18.00 Modni kotiček — 18.50 Okno v svet — 20.30 Radijska igra: »Kranjski baron«.

Četrtek, 24. junij:

12.00 Igra godba na pihala ljubljanske garnizije — 14.40 Skladbe za harmoniko — 18.00 Zdravstveni nasveti — 20.00 Četrtek večer slovenskih narodnih pesmi.

Petek, 25. junij:

12.00 Mladinski zbori pojo narodne in umetne pesmi — 14.30 Nekaj za lovce — 18.00 Iz bojev naših narodov — 18.50 Družinski pogovori — 20.30 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.40 Slavni pevci pojo.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 56-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov Klagenturt, 2, Postschließfach 17.

Gummi - Berger

Celovec, tel. 45-23
Kardinalplatz 11 Benediktinerplatz 10

- gumi-izdelki vseh vrst
- plastični izdelki
- dežni plašči
- prašni plašči
- gumijasti škornji
- gumijaste cevi
- igrače
- kopalne potrebščine
- mizna pokrivala
- pnevmatika za avtomobile motorna ter navadna kolesa

Popravlila in obnovitev gumijastih predmetov.